

HYVINKÄÄ

Hyvinkään hyvinvointikertomus 2015
19.11.2015

Hyvinvointikertomus 2015

Johdanto	3
OSA I PÄÄTTYNEEN JA KULUVAN VUODEN ARVIOINTI JA RAPORTOINTI	6
1. Johtopäätökset hyvinvointitilanteesta	6
OSA II TULEVAN VUODEN SUUNNITTELU.....	17
2. Kuntastrategian painotukset ja linjaukset	17
3. Hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat.....	17
4. Suunnitelma hyvinvoinnin edistämisestä vuonna 2016	19
Liite 1. Hyvinvointitiedot	25
Liite 2. Hyvinvointikyselyn tulokset.....	32
Liite 3. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma	34
Liite 4. Elämäni Sankari ry:n hyvinvointikysely 2015	37

Johdanto

Hyvinvointi ja sen edistämisen rakenteet

Hyvinvointi on ihmisen fyysistä, psyykkistä, sosiaalista, emotionaalista ja hengellistä hyvää oloa. Se syntyy ihmisen itsensä, hänen läheistensä, lähiympäristönsä ja palvelujärjestelmän toiminnan sekä yhteiskuntapolitiikan tuloksena.

Hyvinvoinnin tekijöitä ovat terveyden ja toimintakyvyn lisäksi elinolosuhteet ja elinympäristö, asuminen, toimeentulo, mielekäs tekeminen, ihmissuhteet, yhteisöllisyys, osallisuus ja turvallisuus. Hyvinvointi muodostuu erilaisista tekijöistä ihmisen elämänkaaren eri vaiheissa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet muodostuvat:

- Hyvinvointitietoa tuottavasta seuranta- ja raportointijärjestelmästä
- Poikkihallinnollista toimintaa vahvistavista johtamiskäytännöistä ja johtamisen työvälineistä
- Osaavasta henkilökunnasta
- Hyvistä toimintakäytännöistä
- Kaikki toimialat kattavasta toimeenpano-organisaatiosta

Strategisen hyvinvointi- ja terveysjohtamisen työvälineet ovat keskeinen osa rakenteita. Uudessa hallitusohjelmassakin on tavoitteena, että terveyden edistäminen ja varhainen tuki ovat vahvistuneet poikkihallinnollisesti mm. päätöksenteossa.

Hyvinvointikertomus on keskeinen hyvinvointijohtamisen työkalu kunnassa. Hyvinvointikertomus on tietoa tuottava seuranta- ja raportointijärjestelmä, se vahvistaa poikkihallinnollista toimintaa, luo ja ylläpitää toimintakäytäntöjä ja on osa toimeenpano-organisaation toimintaa. Hyvinvointikertomuksen avulla kuvataan kunnan väestön hyvinvoinnin tilaa ja saadaan koottua oleellinen hyvinvointitieto osaksi kunnan suunnittelua ja päätöksentekoa. Hyvinvointikertomus laaditaan vähintään valtuustokausittain ja sen toimeenpanoa seurataan ja arvioidaan vuosittain kunnan vuosikellon mukaisesti.

Velvoite hyvinvointikertomuksen laadintaan

Kuntalain (1 §) mukaan kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Hyvinvoinnin edistämiseen liittyvää lainsäädäntöä on runsaasti, samoin siihen liittyviä suunnitelmia, ohjelmia ja hankkeita.

Kaupungin kaikkien toimialojen työllä on vaikutuksia kuntalaisten kokemaan terveyteen ja hyvinvointiin. Hyvinvointikertomus on osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteita, ja se on ollut käytössä Hyvinkäällä vuodesta 2006. Terveystuolilaki, joka tuli voimaan vuonna 2011, teki hyvinvointikertomuksen laadinnan velvoittavaksi.

Hyvinvointikertomus on sovittu Hyvinkäällä myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteutumisen seurannan ja arvioinnin välineeksi. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on laadittu v. 2014-2017. Palvelujärjestelmän muutokset ovat olleet samanaikaisesti nopeita ja suunnitelma on jo osin vanhentunut. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteita tulisikin jatkossa päivittää vuosittain. Vuosille 2016-2017 ehdotetut tavoitteet löytyvät liitteestä 3.

Hyvinvointikertomus toimii myös uuden vanhuspalvelulain mukaisena suunnitelmana ikääntyneen väestön tukemiseksi yhdessä Hyvinkään kaupungin ikääntymis- ja vammaispoliittisen ohjelman kanssa.

Uusi v. 2015 voimaan tullut sosiaalihuoltolaki edellyttää, että kunnallisten viranomaisten on yhteistyössä seurattava ja edistettävä erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden sekä lasten ja nuorten hyvinvointia ja poistettava epäkohtia ja ehkäistävä niiden syntymistä (8 § ja 9 §). Tulevina vuosina hyvinvointikertomusta on tarpeen kehittää siten, että vastaa myös uuden sosiaalihuoltolain mukaisiin erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden hyvinvoinnin seurantarapeisiin.

”Strategisessa suunnittelussa kunnan on asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet ja käytettävä näiden perustana kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveyssoittimia. Kunnan on nimettävä terveyden ja hyvinvoinnin edistä-

misen vastuutahot.” (Terveydenhuoltolaki)

”Kunnan on seurattava asukkaitensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus.” (Terveydenhuoltolaki)

”Kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä. Suunnitelma on laadittava osana kunnan strategista suunnittelua. Suunnitelman hyväksyy kunnanvaltuusto ja se on tarkistettava valtuustokausittain.” (Vanhuspalvelulaki)

”Kunnan on otettava suunnitelma huomioon valmisteltaessa ikääntyneen väestön asemaan ja iäkkäiden henkilöiden tarvitsemiin palveluihin vaikuttavaa kunnan päätöksentekoa, kuntalain (365/1995) 65 §:ssä tarkoitettua talousarviota ja -suunnitelmaa sekä terveydenhuoltolain 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua raporttia ja hyvinvointikertomusta.” (Vanhuspalvelulaki)

Hyvinvointikertomus 2015

Hyvinkään kaupunginvaltuusto on päättänyt 18.9.2006 87 §, että Hyvinkäällä laaditaan hyvinvointikertomus vuosittain. Hyvinkään kaupungin johtoryhmä sekä Kuuma-kuntien sosiaali- ja terveystoimintajohtajat ja sivistystoimintajohtajat ovat linjanneet, että hyvinvointikertomus laaditaan vuodesta 2012 lähtien valtakunnallisella Sähköinen hyvinvointikertomus -mallilla. Kerran valtuustokaudessa hyvinvointikertomuksesta laaditaan laajempi versio, jossa tarkastellaan mennyttä valtuustokautta ja suunnitellaan tulevaa. Hyvinkään laaja hyvinvointikertomus 2013-2016 hyväksyttiin

Sähköinen hyvinvointikertomus on Kuntaliiton omistama työväline, jonka kehittämisestä vastaa FCG Konsultointi. Vuoden 2014 lopussa työvälinettä käytti lähes 250 kuntaa. Työvälineellä tuetaan esimerkiksi poikkitoiminnallista yhteistyötä, kunnan muuta peruseräilyä, toiminnan ja talouden suunnittelua, strategista johtamista ja kuntalaisen hyvinvointia edistävää strategian toimeenpanoa. Työvälinettä ollaan uudistamassa ja se tulee jatkossa tarjoamaan työkalun mm. ennakkovaikutusten arviointia (EVA) varten. Hyvinkään vuoden 2015 hyvinvointikertomus on kuitenkin tehty vielä hyödyntäen vanhaa hyvinvointikertomusmallia (lisätietoja www.hyvinvointikertomus.fi), joten perusrakenne on sama kuin vuoden 2014 hyvinvointikertomuksessa.

Hyvinkäällä vuoden 2015 hyvinvointikertomus on monipuolinen hyvinvointipaketti, joka toimii valtuuston työvälineenä ja antaa monipuolista tietoa hyvinvoinnin tilasta sekä kaupungissa tehtävistä ja tarvittavista hyvinvointia edistävästä toimenpiteistä. Vuonna 2015 hyvinvointikertomuksen rakennetta on muokattu siten, että varsinaiset indikaattoritiedot on siirretty liitteisiin, ja johtopäätöksiä on nostettu enemmän esille. Näin hyvinvointikertomuksesta on saatu lukijan kannalta tiiviimpi ja tehokkaampi tietopaketti. Indikaattoritietojen perusteella hyvinvointikertomusryhmä on tehnyt johtopäätökset ja nostanut esille kaupungin hyvinvointitilanteen vahvuuksia ja heikkouksia.

Hyvinvointikertomus sisältää valtakunnallisista tietopankeista kerättyjen indikaattoritietojen (liite 1) lisäksi Hyvinkään omaa hyvinvointitietoa. Vuonna 2015 mukana on asukkaille tehdyn hyvinvointikyselyn tuloksia (liite 2). Hyvinvointikysely toteutettiin keväällä 2015 yhteistyössä sosiaalialan osaamiskeskus Sosiaalitaidon kanssa, ja siihen vastasi yli 500 hyvinkääläistä. Lisäksi mukana on Elämäni Sankari ry:n Hyvinkään yläkouluissa syksyllä 2015 suorittaman kyselyn tuloksia, jotka antavat tärkeää ja tuoretta tietoa hyvinkääläisten yläkoululaisten hyvinvoinnista.

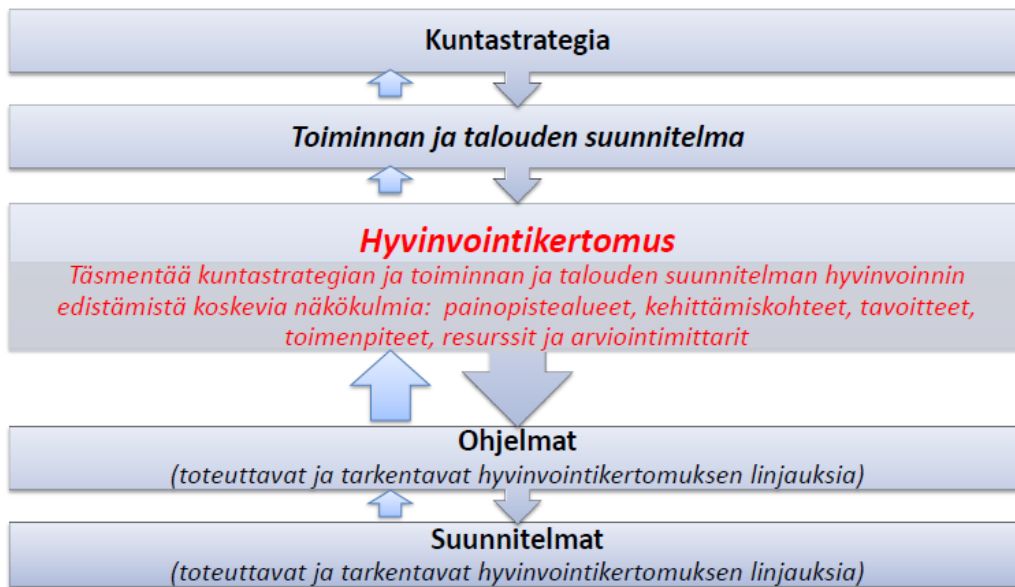
Tiedonkulun nopeuttamiseksi hyvinvointikertomuksen uudet indikaattoritiedot ja muut ajankohtaiset hyvinvointiin vaikuttavat muutokset nostetaan ensimmäisen kerran esille jo alkukesästä laadittavassa ”kevenne-tyssä” hyvinvointikertomuksessa. Näin saadaan tuotua hyvinvointitieto mukaan talousarviovalmisteluun heti alusta alkaen. Indikaattoritiedot päivitetään vielä uudelleen ennen kaupunginhallituksen käsittelyä.

Talousarviovalmistelun edetessä hyvinvointikertomukseen lisätään tulevalle vuodelle suunnitellut toimenpiteet, joilla kehitetään hyvinvointitilannetta mm. lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman mukaisesti. Valtuusto käsittelee talousarviovalmistelun yhteydessä esitettyjä johtopäätöksiä väestön hyvinvoinnin ja palvelujärjestelmän vahvuuksista ja kehittämiskohteista.

Valtuusto päättää kunnan talous- ja toimintasuunnitelman hyväksyessään myös hyvinvointikertomuksen mukaiset kehittämiskohteet ja niitä tukevat hallintokuntien toimenpiteet, tavoitteet ja resurssit. Hallintokunnat tarkastelevat alkuvuodesta uudelleen toimenpiteitään päätöksen mukaisesti.

Kuvio 1. Hyvinvointijohtaminen osana kunnan omia ohjausvälineitä¹

(Pauni 2008; Pauni 2012; Paunin henkilökohtainen tiedonanto 2013; Kursivoidut tekstit ovat TerPS2-hankkeen lisäyksiä.)

1

Kertomuksen vastuutaho ja laatijat (viranhaltijat, luottamushenkilöt, työryhmät):

Hyvinkään kaupungin hyvinvointikertomuksen laatimista varten asetettiin vuodelle 2014 vs. kaupunginjohtaja Jyrki Mattilan nimeämä hyvinvointikertomusryhmä. Vuoden 2015 hyvinvointikertomusta on laatinut seuraavat henkilöt:

Hakala Mika, rehtori, Hyvinkään Opisto
 Heimonen Yrjö, turvallisuuspäällikkö
 Kalmari Minna, vs. liikuntapäällikkö
 Karvonen Pekka, suunnittelija, sihteeri/ varapj.
 Kinnunen Tapio, liikennesuunnittelija (9/2015 asti)
 Lehtinen Marjut, koti-, asumis- ja sairaalapalveluiden päällikkö
 Lund Sari-Leena, viestintäpäällikkö
 Nieminen Markku, projektipäällikkö
 Nummikoski Saira, perhe- ja sosiaalipalveluiden johtaja
 Paasonen Marja-Riitta, avopalveluiden päällikkö
 Rapala Eila, varhaiskasvatuksen johtaja (8/2015 alkaen)
 Saari Erkki, lehtori (Laurea-ammattikorkeakoulu)
 Salmi Merja, toimitusjohtaja (Sosiaalitalo - sosiaalialan osaamiskeskus)
 Simonen Riitta, kansliapäällikkö, puheenjohtaja
 Toiviainen Hilka, varhaiskasvatuksen johtaja (8/2015 asti)
 Uusitalo Tuija, vastaanottojen ylilääkäri
 Vakkamaa Jouko, perusopetuksen johtaja
 Varjonen Simo, nuorisopäällikkö, vs. kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja

¹ www.hyvinvointikertomus.fi

OSA I PÄÄTTYNEEN JA KULUVAN VUODEN ARVIOINTI JA RAPORTOINTI

1. Johtopäätökset hyvinvointitilanteesta

Johtopäätösosio on hyvinvointikertomuksen keskeisin osa. Indikaattorien ja muiden saatavilla olevia tiedonlähteiden perusteella on hyvinvointikertomusryhmä arvioinut Hyvinkään hyvinvointitilanteen vahvuuksia, heikkouksia ja vaikutuskeinoja. Samassa yhteydessä on listattu kuluvana toteutettavia keskeisiä toimenpiteitä.

1. Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima

Kaupungin elinvoimamittareista yksi keskeisimpiä on väestönkasvu. Hyvinkää on 2000-luvulla kasvattanut väestömääräänsä joka vuosi, ja sama trendi on jatkunut myös vuonna 2015. Väestönkasvu on kuitenkin ollut suhteellisen maltillista, ja etenkin viime vuosina jatkuvasti laskenut syntyneiden lasten määrä rajoittaa väestönkasvua.

Oletettavaa on, että turvallisesti (Hyvinvointikysely 2015) koettu kaupunki säilyy muuttovoittokuntana jatkosakin. Muuttovoiton kertyminen on erittäin tärkeää myös kaupungin talouden kannalta, sillä muuten työikäisen väestön määrä uhkaa laskea lasten, ja erityisesti ikäihmisten määrän, kasvaessa samaan aikaan voimakkaasti. Lisäväestön houkuttelu on erittäin tärkeää myös verotulojen kertymisen, ja tätä kautta myös talouden tasapainottamisen kannalta. Tällä hetkellä keskeisin talouteen ja elinvoimaan liittyvä haaste on kuitenkin työttömyys, sillä esimerkiksi heinäkuun 2015 työttömyysluvut olivat synkimmät koko 2000-luvulla.

Kunnan vetovoimaisuuden kannalta myös talouden tasapainotusohjelman toteutumisella on merkittävä rooli. Tasapainoinen talous on ehdoton kaupungin elinvoiman ja hyvinvoinnin edellytys.

VAHVUUDET

- Työpaikkaomavaraisuus
- Kärkiyritysten vakaa tilanne
- Hyvä ja monipuolinen asuntotonttitarjonta
- Sijainti metropolialueella
- Kasvava väestömäärä
- Keskimääräistä suuremmat verotulot
- Tiivis kaupunkirakenne
- Asukkaiden mielestä turvallinen ja viihtyisä kaupunki (Hyvinvointikysely 2015)

HAASTEET

- Voimakkaasti kasvanut työttömyysaste tuo mukanaan myös taloushaasteita
- Naapurikuntiin verrattuna haasteellinen väestörakenne
- Kuntatalouden kehitys
- Vähentynyt syntyvyys muokkaa ikärakennetta
- Yhden hengen asuntokuntien suuri määrä
- Verotulojen kasvun hidastuminen
- Joihinkin sosiaali- ja terveystalouteen pääsy
- Kielten opetus kasvavalle vieraskielisten määrälle

VAIKUTUSKEINOJA:

- Riittävästä ja monipuolisesta asuntotarjonnasta huolehtiminen
- Elinkeinoelämän toimintaedellytysten kehittäminen
- Tehokas markkinointi
- Talouden tasapainottamistoimissa onnistuminen (mm. talouden tasapainottamisohjelma)
- Uusien tehokkaiden toimintamallien kehittäminen ja käyttöönotto
- Sähköisten palveluiden kehittäminen ja käyttöönotto

TOIMENPITEET VUONNA 2015

Vuonna 2015 kaupungin elinvoimaa ja elinkeinoelämää edistetään mm. seuraavilla talousarvioon sisältyvillä toimenpiteillä:

Toimiala	(Strateginen) tavoite	Toimenpide	Mittari	Terveiden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman painopistealue	Raportointi (osa- vuosikatsaus II/2015)
Tekym	Riittävä tonttitarjonta	Säilytetään asemakaavoissa 5 vuoden asuntotuotantotavoitetta vastaava kaavavaranto, edistetään keskustan täydensyrakentamista uudistamalla asemakaavoja, huolehditaan riittävästä ja monipuolisesta yritystonttitarjonnasta	Asemakaavoihin sisältyvä asuntokerrosala tavoitetaso: 30 000 kem / vuosi (kolmen vuoden liukuva keskiarvo) Maankäytön toteuttamishjelman mukainen asuntotonttien luovutusmäärä. Tavoitetaso kahden vuoden asuntotuotantoa vastaava luovutuskelpoisten tonttien määrä Tonttien luovutustavoite: 50 omakotitonttia, 4 yhtiömuotoista tonttia ja 3 yritystonttia	2. Elinolosuhteet, elinympäristö ja asuminen	🟡 Vireillä olevissa, vuoden 2015 aikana valmistuvissa asemakaavoissa on asuntokerrosalaa noin 65 000 k-m ² (Palojoenvarsi n. 18 000 k-m ² ja Kravunlaakso n. 47 000 k-m ² Metsäkaltevasa). Luovutuskelpoisten asuntonttien määrä on tavoitetason mukainen. Omakotitontteja on luovutettu 23 kpl, kerros- ja rivitalotontteja 4 kpl).
Keskushallinto	Hyvinvointikertomuksen valmistelu- ja tiedonkeruuprosessia kehitetään yhteistyössä kaupungin hyvinvointikertomustyöryhmän kanssa	Suunnitellaan vuosittain toistettavissa oleva menetelmä asukkaiden kokemusperäisen hyvinvointitiedon keräämiseksi. Tulokset liitetään osaksi vuoden 2015 hyvinvointikertomusta.	Tiedonkeruumenetelmä valittu ja tiedonkeruu toteutettu keväällä 2015.	2. Elinolosuhteet, elinympäristö ja asuminen	✔️ Asukkaiden kokemuksia hyvinvoinnista kerättiin huhtitoukokuussa suoritetulla hyvinvointikyselyllä, johon vastasi yli 500 hyvinkääläistä.
Keskushallinto	Hyvinkää markkinoi itseään aktiivisesti hyvänä asuin- ja yrityspaikkakuntana, jonka vahvuuksia ovat sijainti ja kattavat vapaa-ajan palvelut	Viestintästrategia päivitetään Kaupungin internetsivut uudistetaan Kaupunki laatii yhteisen markkinointisuunnitelman vuosille 2015–2016. Kaupunkitasolla toteutetaan vuoden 2015 aikana kolme ulkoista ja kaksi sisäistä markkinointikampanjaa. Vastuutahot: viestintäyksikkö yhteistyössä toimialojen, konserni- ja tukipalvelujen sekä henkilöstöyksikön kanssa	Viestintästrategia ja markkinointisuunnitelma valmis. Internetuudistus loppuunviety. Markkinointikampanjat toteutettu	5. Osallisuus ja vaikuttaminen	🟢 Ohjausryhmä kokoontui viidesti tammielokuussa. Aiheina on ollut talousarvioprosessi, talousarvioaraamin valmistelu ja tasapainottamistoimenpiteiden ja niiden riittävyyden arviointi. Päivitetty tasapainotusohjelma valmistellaan hallituksen ja valtuuston marraskuusiin kokouksiin.

Konserni- ja tukipalvelut	Yritykset valitsevat Hyvinkään sijoituspaikkakunnakseen ja matkailuyrittäjyys yhdeksi menestystekijäksi	Jatkuva markkinointi ja yrittäjyysmagon luominen. Synnytetään matkailuun yrittäjäverkosto naapurikuntien kanssa.	Elinkeinoitoimen myötävaikutuksella matkailuverkosto valmis ja yritystulot ja matkailutulot kasvaneet.	2. Elinolosuhteet, elin ympäristö ja asuminen	● Elinkeino-ohjelma vuosille 2015-2017 vahvistettiin kesäkuussa kaupungin-valtuustossa. Yritysvierailuja jatkettiin. Toimistorakennus yksityisen rakennuttajan toimesta varmistui.
---------------------------	---	---	--	---	--

2. Kaikki ikäryhmät

Hyvinvointikyselyn tulokset vahvistavat kuvaa Hyvinkään erinomaisista liikunta- ja vapaa-ajanpalveluista. Kaupunki koetaan myös siistiksi, kauniiksi ja turvalliseksi.

Keskeisin haaste liittyy työttömyyden kasvuun. Pitkäaikaistyöttömiä oli kaupungissa syyskuun lopussa 820, joten pitkäaikaistyöttömyys vaikuttaa laajasti hyvinkääläisiin kotitalouksiin. Pitkäaikaistyöttömyys on lähes kaksinkertaistunut vuodesta 2012.

VAHVUUDET

- Helposti autottomien saavutettavissa olevat palvelut keskustassa
- Monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja helposti saatavilla olevat liikuntapalvelut
- Arkiliikuntamahdollisuuksien parantaminen: hankkeet, olosuhteet rahoitukset
- Hyvinvointikyselyn (2015) vastausten perusteella pääosin hyvinvoivat kuntalaiset
- Siisteys, kauneus ja turvallisuus (Hyvinvointikysely 2015)
- Viheralueet ja luonto

HAASTEET

- Pitkäaikaistyöttömyyden kasvu
- Pienituloisten suhteellisen suuri osuus (pienituloisuusaste) naapurikuntiin nähden
- Miten vastataan palvelutarpeen kasvuun esim. terveydenhuollossa?
- Hyvinvointikyselyssä nousi turvallisuusriskeistä esille sosiaalisen eriarvoistumisen kasvaminen, kokemus sote-palveluiden palvelutason heikkenemisestä sekä liikennekäyttäytyminen
- Hyvinvointikyselyssä korostui terveystalouden pääsyn vaikeus. Avopalveluiden toimintojen kehittämisellä vuoden 2015 aikana tavoitteena on, että hyvinkääläiset aina pääsisivät tarvitsemiinsa terveydenhuollon palveluihin.
- Riittämättömät päihde- ja mielenterveyshuollon palvelut

VAIKUTUSKEINOT

- Työllistymisen tuen palveluiden laajentaminen
- Vapaaehtoistoiminnan laajentaminen edellyttää toimivia tukipalveluja vapaaehtoisille: apua pitää saada heti tarvittaessa, muuten vapaaehtoiset/omaiset jäävät yllättävien tilanteiden aiheuttaman vastuun pelossa helposti pois toiminnasta
- Liikennesuunnittelulla luodaan edellytykset terveellisten liikkumismuotojen käyttöön
- Toimivien sähköisten palveluiden kehittäminen
- Tehokas viestintä palveluista
- Omalääkäreiden puolikiirevastaanottoajoilla on jo vähennetty sairaalanmäen päivystykseen menevien potilaiden määrää ja odottelua
- Hammashuollossa hoitopääsyjono on saatu puretuksi toiminnan muutoksilla kuluvan vuoden aikana ja työ jatkuu hoidon läpimenoajan nopeuttamiseksi

TOIMENPITEET VUONNA 2015

Yleisesti kaikkien ikäryhmien hyvinvoinnin tueksi on talousarviossa ja vuoden 2014 hyvinvointikertomuksessa nostettu esille mm. seuraavia sitovia tavoitteita ja toimenpiteitä vuodelle 2015:

Toimiala	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Terveiden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman painopistealue	Raportointi (osavuositarkastus II/2015)
Tekym	Laadukas viherverkosto	Hankerahoituksen hakeminen ja luontopolkuverkoston rakentaminen Hyvinkäälle vuosien 2015 ja 2016 aikana	Päätös hanketuesta ja rakennettujen luontopolkujen lukumäärä / Toteutuneita luontopolkuja 4 kpl	2. Elinolosuhteet, elinympäristö ja asuminen	■ Myöhässä, hanketukihakemus jätetty
Sosiaali- ja terveystoimi	Vapaaehtoisten koulutusta lisätään ja laajennetaan yhteistyötä	Koulutustilaisuuksia järjestetään ja yhteistyötä lisätään mm. Hyvinkään sairaalan kanssa	10 uutta vapaaehtoista koulutettu Yhteistyö toimii sairaalan kanssa.	5. Osallisuus ja vaikuttaminen	● Etenee aikataulussa
Sosiaali- ja terveystoimi	Hyvinkääläisten hyvinvointi ja terveys lisääntyvät omahoidon avulla ja sähköisiä palveluita lisätään.	Lisätään omahoitosivustoja sähköisiin palveluihin. Parannetaan sivustojen toimivuutta Laajennetaan sähköisiä ajanvarauspalveluita	Uusia sähköisiä palveluja on lisätty vuonna 2015 3 kpl.	5. Osallisuus ja vaikuttaminen	● Etenee aikataulussa
Sosiaali- ja terveystoimi	Kehitysvammahuollon palvelurakenteen keventäminen	Tuetun asumisen osuus nousee	Tuetun asumisen osuus kehitysvammahuollon ympärivuorokautisen hoidon hoitovuorokausista Osuus vähintään 18 % v 2013 tuetun asumisen osuus oli 15 %	1. Terveiden edistämisen rakenteet	● Tilanne 31.8. 16,6 %
Keskushallinto	Keskushallinto edistää kaupunkitason turvallisuustavoitteita koordinoimalla 24 turvallista tuntia -sihteeristön toimintaa.	Tehdään tapaturmakehityksen pohjalta toimenpideohjelma ja ohjelman toimeenpanon seuranta mittarit yhteistyössä Laurean kanssa. Toteutetaan turvallisuuskysely kaupunkilaisille.	Toimenpideohjelma laadittua ja turvallisuuskysely toteutettu. Turvallisuuskyselyn vastausten yleisarvosana 3,5	5. Osallisuus ja vaikuttaminen	■ Turvallisuuskysely toteutetaan syksyllä. Vuosisuunnitelman toimenpiteiden ja muiden turvallisuutta edistävien toimien toteutumisesta raportointi tarkemmin osavuositarkastuksen liitteessä.

3. Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Lasten ja lapsiperheiden osalta hyvinvointikertomuksen indikaattoritiedot ovat puutteelliset johtuen THL:n ongelmista toteuttaa vuoden 2015 kouluterveyskysely. Kouluterveyskyselyn ongelmia kompensoi hyvin Elämäni sankari ry:n hyvinvointikyselyn 2015 tulokset. Kyselyyn vastasi lähes 1 100 Hyvinkään yläkoulujen oppilasta. Kyselyn tulokset vahvistavat mm. aiemmissa kouluterveyskyselyissä esille tullutta huomiota humalahakuisen juomisen ja tupakoimisen vähentymisestä. Samaan aikaan huumeiden tarjonta on hieman kasvanut. Tulosten perusteella uusina haasteina päihteiden rinnalla nousevat kasvavassa määrin arkiset elämänhallintataidot ja niiden puutteet. Lisätietoja kyselystä löytyy hyvinvointikertomuksen liitteestä 4.

VAHVUUDET

- Monialainen yhteistyö sosiaali- ja terveystoimessa ja sivistystoimessa
- Varhaisen tuen palveluiden saatavuutta on parannettu ja vahvistettu
- Varhaiskasvatuspalvelut ovat monipuolisia; vaihtoehtoiset varhaiskasvatuspalvelut, perhekeskukset Pikku-Veturi ja Päiväpirtti
- Harrastusmahdollisuudet ovat monipuolisia
- Pääosin hyvinvoivat yläkouluikäiset (Elämäni Sankari ry 2015)
- Edelleen vähentynyt humalahakuinen juominen ja tupakointi (Elämäni Sankari ry 2015)
- Monipuoliset eroperheiden palvelut
- Toimivat varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut (Hyvinvointikysely 2015)

HAASTEET

- Lisääntyneet kokemukset koulukiusaamisesta
- Lapsiperheiden toimeentulovaikeudet
- Lasten ja nuorten päihteiden käyttö
- Lastensuojelun sijaishuollon korkea tarve
- Yleistynyt mielenkiinto muita päihteitä (esim. kannabis) kohtaan
- Uusien lakien tuomat velvoitteet
- Psykkisesti sairaiden ja käyttöhäiriöisten lasten riittämätön tuki
- Toimiva palveluverkko
- Yleisten elämänhallintataitojen puute (mm. yläkoululaisten viihde-elektroniikan käyttö, univaje, liikunnan puute)

VAIKUTUSKEINOJA

- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteuttaminen
- Tukea tarvitsevien lasten ja perheiden tunnistaminen ja hoitoon ohjaus ja saattaminen perheiden eri palveluissa
- Lapsiperheille on tarjolla keskitetysti matalan kynnyksen tukea ja ohjausta NOPSA-työryhmästä
- Lasten käytösongelmien ennaltaehkäisevä hoito neuvoloissa ns. voimaperhe-hanke
- Varhaisen tuen palveluiden parempi kohdentaminen sitä tarvitseville perheille
- Yhteisöllisen hyvinvoinnin tukeminen oppilaitoksissa

TOIMENPITEET VUONNA 2015:

Toimiala	(Strateginen) tavoite	Toimenpide	Mittari	Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman painopistealue	Raportointi (osavuosikatsaus II/2015)
Sosiaali- ja terveystoimi	Lapsiperheet kokevat saaneensa apua huoliinsa tai ongelmiinsa	Toteutetaan asiakastytyväisyyskysely	Asiakastytyväisyyskysely perhepalveluiden asiakkailla loppuvuonna 2015 Asteikolla 1-5 keskiarvo yli 3,8	4. Henkinen hyvinvointi	● Etenee aikataulussa
Sosiaali- ja terveystoimi	Lastensuojelun tarve vähenee	Vahvistetaan lapsiperheiden varhaisen tuen palveluja virtaviivaistamisen kehittämishankkeen suunnitelmaan pohjautuen	Lastensuojelun alle 18-vuotiaiden asiakkaiden määrä vähenee Alle 730 asiakasta vuonna 2015 Vuonna 2013 854 lasta, 9.2 %	1. Terveyden edistämisen rakenteet	● Etenee aikataulussa
Sosiaali- ja terveystoimi	Lastensuojelun sijaishuollon palvelurakennetta kevennetään.	Perhehoidon osuutta nostetaan.	Perhehoidon osuus sijaishuollon hoitovuorokausista. Perhehoidon osuus vähintään 56 % v 2013 perhehoidon osuus oli 54 % v 2017 tavoite on 60 %	1. Terveyden edistämisen rakenteet	■ Tilanne 31.8. 54 %
Sivistystoimi	Esiopetuksen, perusopetuksen ja lukion yhteisen opetussuunnitelman valmistelu.	Jatketaan esi- ja perusopetuksen sekä lukion yhteisen opetussuunnitelmien valmistelua, käyttöönotettavaksi elokuussa 2016.	Työryhmien työskentely aloitettu ja tavoitteet on asetettu opetussuunnitelmatyölle.	4. Henkinen hyvinvointi	● Valmistelu jatkuu suunnitellusti
Sivistystoimi	Avoimien varhaiskasvatuspalveluiden käyttäjien määrän lisääminen.	Toteutetaan suunnitellut toimenpiteet avoimen toiminnan selvityksen perusteella vuonna 2015.	Asiakasperheet, joilla ei ole kokopäivähoidon tarvetta ohjautuvat avoimien palveluiden piiriin pääsääntöisesti. Avoimien varhaiskasvatuspalveluiden kerhojen asiakkaat lisääntyvät 40:llä asiakkaalle.	1. Terveyden edistämisen rakenteet	● Perhekeskus Päiväpirtti aloittanut toiminnan elokuussa 2015 ja avoimen toiminnan palveluita on laajennettu koko kaupungin alueella asiakastarpeen mukaan mm. Paavolassa aloittanut uusi ryhmä elokuussa 2015.
Sivistystoimi	Kehitetään varhaiskasvatuksen, peruskoulujen ja lukioiden turvallisuusvalmiutta.	Koulutetaan varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukioiden turvallisuusvastaavat.	Turvallisuusvastaavat on koulutettu v. 2015.	6. Terveys, toimintakyky ja toimeentulo	✓ Turvallisuusvastaavat koulutettu.

Sivistystoimi	Kehitetään koulussa tehtävää nuorisotyötä. Tavoitteena viihtyvyyden ja työmotivaation kasvu kouluissa. Otetaan kehittämissä huomioon 2014 valmistuvan valtak. Koulu on enemmän - tutkimusta.	Toteutetaan OPS:n mukaisesti eri ikäluokille suunnatut toiminnot sekä viikoittaiset nupa-välkät.	Käytössä viikoittain ja lukuvuosikohtaisesti ennalta sovittu toiminta.	1. Terveystiedon edistämisen rakenteet	● Suunnitellut toiminnot ovat käytössä.
Sivistystoimi	Nuoriso- ja liikuntapalvelujen sekä koulujen kerhotoiminnan toimesta järjestetään monipuolista kerho- ja ohjaustoimintaa peruskoulukäisten vapaa-ajalle.	Järjestetään ohjaus- ja kerhotoimintaa 90h / vko toimintakauden aikana	Toteutunut toiminta	6. Terveystiedon, toimintakyky ja toimeentulo	✓ Yhteensä kerho- ja ohjaustoimintaa on yli 100 tuntia viikossa.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteutumisesta on raportoitu liitteessä 3.

4. Nuoret ja nuoret aikuiset

Nuorten osalta indikaattoritietoja vaivaa sama kouluterveyskyselyyn liittyvä ongelma kuin lasten ja lapsiperheiden osalta. Nuorten aikuisten osalta työttömyys on vakava hyvinvointiuhka. Hyvinkäällä oli 30.9.2015 työttömyystilaston mukaan 435 alle 25-vuotiasta työtöntä työnhakijaa.

VAHVUUKSET

- Nuorisolain mukainen monialainen yhteistyö käynnistetty ja toimintaa kehitetään edelleen
- Toimiva yhteistyö oppilaitosten ja muiden nuorten kanssa toimivien tahojen kanssa mm. Hyria, Laurea, HRAKS ja seurakunta
- Nuorisopalvelut järjestävät yhteistyössä perusopetuksen kanssa koko ikäluokkaa koskevia, opetussuunnitelmaan kirjattuja teemakokonaisuuksia, esimerkiksi ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta
- Erityisnuorisotyön kohdennettu Seitti -toiminta on vakiintunut ja tunnettu toimintamuoto
- Jokaiselle peruskoulun päättävälle nuorelle on laskennallisesti voitu taata koulupaikka lukiossa, nivelvaiheen opinnoissa tai ammatillisessa koulutuksessa
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17-24-vuotiaiden osuuden laskusuunta ja verraten alhainen taso
- Kouluterveyskyselyn (2013) mukaan lukiolaisten ja ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien humalajuominen on vähäisempää kuin milloinkaan 2000-luvulla
- Runsaat mahdollisuudet harrastustoimintaan olosuhteet, kerhotoiminta, yhdistystoiminta, kulttuuripolku
- Nuorille on riittävästi tarjolla työpajalla työharjoittelupaikkoja
- Etsivän nuorisotyön ohjaajien määrä

HAASTEET

- Kaikkein heikoimmassa asemassa oleville nuorille ei ole riittävästi matalankynnyksen tai yhdenluukun – periaatteella toimivia, nuoria kokonaisvaltaisesti tukevia palveluita
- Nuorisotyöttömyys jatkanut kasvua 2015
- Nuorten toimeentulokiriippuvuus
- Palveluiden ulkopuolelle jää yhä nuoria
- Myönteinen asenne kannabiksen käyttöön on lisääntynyt jatkuvasti
- Nuorten oppimisvaikeuksien riittämätön tuki

VAIKUTUSKEINOJA:

- Hyvinkään kaupungin koordinoima Sova (sosiaalinen vahvistaminen) hanke käynnistymässä syyskuussa 2015. Hanke kokoaa nuorten palveluita yhteen toimipisteeseen nuorten helposti tavoitettavaksi.
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteuttaminen
- Yhteenvedojen tekeminen oppilaiden terveystarkastuksista (varhaisen tuen mahdollisuuksien tunnistaminen)
- Oppilaiden ja huoltajien vaikutusmahdollisuuksien lisääminen
- Palveluiden ulkopuolelle jäävien määrän minimoiminen vahvistamalla edelleen etsivää nuorisotyötä ja nuorten työllistymistä ja kuntoutusta tukevaa toimintaa
- Nuorten ohjaaminen työvoimapulasta kärsiville aloille
- Monialaisen yhteistyön edelleen kehittäminen kattavan palvelujen kokonaisuuden varmistamiseksi
- Nuorisotakuun toteutumisen seuranta
- Koulu on enemmän – tutkimushankkeesta saatavien tulosten hyödyntäminen kouluviihtyvyyden parantamiseksi
- Keski-Uudenmaan kuntien yhteiset nuorisotakuun kuntakokeilu- ja ohjaamohankkeet
- Hyvinkään kaupungin työllisyyspalveluiden koordinoima Hyvin töihin-hanke

TOIMENPITEET VUONNA 2015

Toimiala	(Strateginen) tavoite	Toimenpide	Mittari	Terveys ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman painopistealue	Raportointi (osa-vuosikatsaus II / 2015)
Sosiaali- ja terveystoimi	Nuorten itsenäinen selviytyminen vahvistuu	Monialainen tuki nuorten koulutukseen ja työelämään pääsyyn, arjen hallintaan ja kuntoutumiseen	Toimeentulotukea saavien nuorten määrä. Alle 730 nuorta saa toimeentulotukea vuonna 2015 V 2013 saajia 666 nuorta.	6. Terveys, toimintakyky ja toimeentulo	● 1-8/2015 toimeentulotukea sai 641 nuorta (v. 2014 660 nuorta)
Sivistystoimi	Yrittäjyyskasvatusohjelmaa aletaan toteuttaa kouluissa ja lukiossa. Yrittäjyyskasvatus on yhtenä osana OPS:n valmistelussa 2015 ja mukana OPS:ssa 2016	Toteutetaan yrittäjyyskasvatusohjelmaa eri koulutasoilla.	Vuonna 2015 vähintään kolmessa koulussa on yrittäjyyskasvatusohjelma käytössä. Se koskettaa 100 oppilasta ja 10 opettajaa.	6. Terveys, toimintakyky ja toimeentulo	● Yrittäjyyskasvatus ohjelma on olemassa. Ohjelma on suunnitellusti käytössä. Sitä kehitetään vuoden 2016 opetus-suunnitelmaan kuuluvaksi.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteutumisesta on raportoitu liitteessä 3.

5. Työikäiset

Työikäisten kohdalla työttömyyden lisääntyminen on merkittävin hyvinvointitilanteessa viime aikoina tapahtunut muutos. Heinäkuun 2015 lopussa kaupungissa oli yli 3000 työtöntä työnhakijaa. Määrä on suurempi kuin kertaakaan aiemmin 2000-luvulla.

Työttömyys heijastuu suoraan terveys- ja hyvinvointierojen kasvuun. Suoritettu hyvinvointikysely toi selvästi esille, että oman hyvinvoinnin, voimavarojen ja tyytyväisyyden kokemukset ovat yhteydessä talouden käytävissä oleviin varoihin.

VAHVUUDET

- Panostukset sosiaaliseen työllistämiseen
- Hyvin toimivat ja monipuoliset työllisyyspalvelut
- Koko maata parempi työllisyystilanne
- Aktiiviset toimet pyöräilyn, kävelyn ja joukkoliikenteen käytön edistämiseksi

HAASTEET

- Työttömyyden ja erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrän voimakas kasvu
- Työkyvyttömiä verraten suuri osuus
- Toimeentulovaikkeudet
- Sairastavuus, suunnitelmallinen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- Terveys ja hyvinvointierojen kasvaminen
- Vaikeus päästä palvelujen piiriin
- TE-hallinnon palveluiden riittämättömyys

VAIKUTUSKEINOJA

- Neuvonta ja ohjaus erityisryhmille
- Palvelutarpeen monialainen arviointi asiakkuuden alkuvaiheessa
- Työllistymistä tukevien toimien laajentaminen ja uudistaminen esim. TYP, yritysysteistyö
- Pitkäaikaistyöttömien terveystarkastusten ja työkykyselvitysten tehostaminen
- Asumisen tuen vahvistaminen aikuissosiaalityössä
- Terveellisen liikkumisen lisääminen; Pyritään lisäämään kestävästä liikkumista, kuten kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä, samalla vähentäen yksityisautoilua, sekä kehittämään liikuntapaikkoja
- Voimavarojen suuntaaminen matalan kynnyksen sosiaali- ja terveyspalveluihin erityisesti mielenterveys- ja päihdetyöhön
- Uudistetaan toimintatapoja, jotta asiakkaan pääsy palveluihin helpottuu
- Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman toteuttaminen
- Monipuolisten koulutus- ja harrastuspalveluiden turvaaminen

TOIMENPITEET VUONNA 2015

Toimiala	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman painopistealue	Raportointi (osavuosikatsaus II / 2015)
Sosiaali- ja terveystoimi	Asumisen ongelmat (vuokratilastit, hädät) vähenevät	Lisätään asumisen tukea yhteistyössä Hyvan kanssa Asumisohjausta lisätään	Asumisen tuen asiakasmäärä vuoden 2015 aikana. Asiakkaita/asiakasperheitä yli 50 vuoden 2015 aikana. V 2013 6 asiakasperhettä.	2. Elinolosuhteet, elinympäristö ja asuminen	● Toteutunut. 109 asiakasta 31.8. mennessä. Etenee aikataulussa

Sosiaali- ja terveystoimi	Varhaisen puuttumisen mallien kehittäminen Mielenterveys- ja päihdetyön uusi asiakaslähtöinen toimintamalli	Valmistellaan ja otetaan käyttöön	Malli otettu käyttöön. Epätarkoituksenmukainen laitossijoitus estyy 15 asiakkaan kohdalla vuonna 2015	4. Henkinen hyvinvointi	● Etenee aikataulussa
Sosiaali- ja terveystoimi	Pitkäaikaistyöttömille tarjotaan tukea kuntoutumiseen ja työmarkkinoille pääsyyn	Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärää nostetaan Ryhmät Ryhmien lisääminen suunniteltiin v 2015 ja lisäystä jo suunniteltuun Tehostetaan kaupungin tasolla uusien työpaikkojen saamista yrityksiin.	Aktivointitoimenpiteissä olevien yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneiden osuus on yli 32 % Yli 500 pv työmarkkinatuen kuntaosuutta saaneiden aktivointiaste oli v 2013 29,3 % Työttömyyden kokonaiskasvu taittuu kaupunkitasolla.	6. Terveys, toimintakyky ja toimeentulo	■ Tietoa ei ole tällä hetkellä saatavissa TE-hallinnon tietojärjestelmistä.

6. Ikäihmiset

VAHVUUDET

- Helposti iäkkäiden saavutettavissa olevat kauppa- ja asiointipalvelut keskustassa
- Täyttä kansaneläkettä saaneiden osuuden laskusuunta
- Monipuoliset harrastusmahdollisuudet
- Laitoshoidossa olevien ikäihmisten osuuden pienentyminen
- Verkostoyhteistyömalli (mm. kaupungin koordinoima vapaaehtoistyö "Hyvän arjen kuriirit")

HAASTEET

- Ympäri vuorokautista hoivaa tarjoavien paikkojen määrä paikkakunnalla liian pieni asiakkaiden toiveisiin nähden
- Rakennemuutoksen eteneminen laitoshoidosta palveluasumiseen valtakunnallisten linjausten mukaisesti
- Ennaltaehkäisevän hyvinvointityön koordinaatio
- Ikäihmisten yksinäisyys sekä mielenterveys- ja päihdeongelmat

VAIKUTUSKEINOJA

- Palveluohjauksen roolin vahvistaminen neuvonnan ja ohjauksen antamisessa
- Hyvinvointia edistävät kotikäynnit (ravitsemus, liikunta, tapatur.) kohdennettuna näyttöön perustuen eniten hyötyvään ryhmään
- Kolmannen sektorin toimijoiden, seurakunnan, yksityisen sektorin ja kaupungin kumppanuuden vahvistaminen
- Ikääntyneiden hyvinvointikyselyt
- Henkilöstöresurssoinnin priorisointi ja organisointi tarpeen pohjalta
- Vanhusneuvoston roolin vahvistaminen
- Palvelulupolku-hankkeen kautta saatu kotikuntoutuksen tehostaminen
- Saattohoito- ja kotisairaaloiminnan tarjoaminen

TOIMENPITEET VUONNA 2015

Toimiala	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman painopistealue	Raportointi (osavuositarkastus II / 2015)
Sosiaali- ja terveystoimi	Ikäihmisten palvelujen saatavuus toteutuu hyvin ns. yhden luokun periaatteella. Yhteydenaanti ammattihenkilöön ja tieto palveluista on saatavilla kaupungin keskitetyn palveluohjauksen kautta	Ikäihmisten palveluohjaus ja palvelutarpeen arviointi keskitetään yhteen yksikköön.	Asiakastyytyväisyyskysely, tyytyväisiä palveluihin Hyvä taso (=tavoitetaso): 80-100% Tyydyttävä taso: 50-79 % Huono taso: alle 50 %	1. Terveyden edistämisen rakenteet	● Etenee aikataulussa
Sosiaali- ja terveystoimi	Kotihoidon toimintoja kehitetään ja tuottavuutta lisätään teknologiaa käyttöön ottamalla sekä prosesseja uudelleen organisoimalla Kotihoidon työn tuottavuuden paraneminen välittömän työajan osuuden kasvulla sekä sijaistyövoiman määrän laskulla	Käyttöön otetaan toiminnan ohjausjärjestelmä. Prosesseja kehitetään edelleen tavoitteena saavuttaa kotihoidon resurssien maksimointi ja lisätä työajan käyttöä välittömään hoitotyöhön Kotihoidon tavaralogistiikka organisoidaan uudelleen ja otetaan käyttöön seurantajärjestelmä	Välittömän työn suhde välilliseen työhön Hyvä taso: 60/40 % Tyydyttävä taso: 55/45 % Huono taso alle 55 % Kotihoidon kustannukset laskevat vuonna 2015, tavoite 55-60 €/tunti/käynti v 2013 82,63 €/tunti/käynti	1. Terveyden edistämisen rakenteet	■ Etenee tuntihinnan osalta aikataulussa. Tuntihinta nyt 63,92, mutta luku ei täysin vertailukelpoinen 2014 kanssa. Välittömän työn % etelässä huhtikuulta noin 51 % ja pohj. noin 53 %.

OSA II TULEVAN VUODEN SUUNNITTELU

2. Kuntastrategian painotukset ja linjaukset

Hyvinkään kaupunkistrategian vuosille 2009–2012 mukaan Hyvinkään kaupungin toiminnan perustehtävänä on edistää asukkaiden hyvinvointia ja elinkeinoelämän menestystä. Tätä tukemaan Hyvinkää on määrittänyt kolme strategista valintaa

- Hyvinkää erottautuu muista Uudenmaan kaupungeista ja sillä on vahva ja tunnistettava identiteetti
- Hyvinkää kasvaa ja kehittyy osana metropolialuetta.
- Hyvinkään kehitys perustuu asukaslähtöisyyteen ja uudistumiseen.

Nykyinen kaupunkistrategia tähtää vuoteen 2017, joten se ohjaa kaupungin toimintaa myös vuoden 2012 jälkeen. Kaupunkistrategian uudistaminen on yksi vuoden 2016 talousarviossa koko kaupungin tuloskortille nostetuista tavoitteista.

3. Hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat

Kunnan hyvinvointipolitiikan ja -johtamisen tavoitteet ja painopistealueet tällä hetkellä:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelma

Kaupunginjohtajan johdolla valmisteltiin vuoden 2012 aikana Hyvinkään kaupungille hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelma. Suunnitelmassa määritellään keskeiset painopistealueet, joihin keskittymällä edistetään mahdollisimman monipuolisesti hyvinkääläisten terveyttä ja hyvinvointia. Painopistealueet on eritelty hyvinvointikertomuksen kohdassa 5. Suunnitelma hyväksyttiin Hyvinkään kaupunginvaltuustossa 16.9.2013. Suunnitelman keskeiset painopistealueet ovat:

1. Terveyden edistämisen rakenteet

2. Elinolosuhteet, elinympäristö ja asuminen

3. Elämäntavat

4. Henkinen hyvinvointi

5. Osallisuus ja vaikuttaminen

6. Terveys, toimintakyky ja toimeentulo

Hyvinvointipolitiikan keskeisimpänä, talous- ja toimintasuunnitelmaan kirjattuna ”valtuustotasoisena” painopistealueena on näyttäytynyt lasten ja nuorten hyvinvointiohjelman toteuttaminen.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Hyvinkään kaupungin hyvinvointipolitiikan ja johtamisen tavoitteet ja painopistealueet liittyvät tällä hetkellä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseen. Hyvinkään lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2014–2017 hyväksyttiin helmikuussa 2014 kaupunginvaltuustossa. 0 - 21 -vuotiaiden palvelujen johtoryhmä vastaa suunnitelman etenemisestä.

Keskeiset painopistealueet, joihin paneudutaan v. 2014–2017 hyvinvointisuunnitelmassa, ovat

- 1 Lapsen hyvä arki varhaiskasvatuksessa ja koulussa
- 2 Vanhemmuuden tukeminen
- 3 Lasten ja nuorten vapaa-aika
- 4 Koulunkäynnin turvaaminen
- 5 Nuorten pääsy jatko-opintoihin ja työelämään

Lisäksi lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun tavoitteena on varmistaa lapselle terveen kasvun ja kehityksen turvaavat kasvuolosuhteet.

Hyvinkään kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2014 – 2017 koostuu lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin ja palveluiden nykytilaa koskevasta analyysistä sekä lapsille ja nuorille suunnattujen palveluiden kuvauksesta. Suunnitelmaan on yksilöity kehittämistoimet, joita on esitetty toteutettavaksi Hyvinkäällä vuoteen 2018 mennessä.

Edellä esitettyjen hyvinvointitavoitteen toteuttamiseksi toteutetaan useita toimenpiteitä. Toimialat sitoutuvat toteuttamaan suunnitelmaan merkittviä toimenpiteitä vuosittaisen talousarvion määrärahojen puitteissa. Toimenpiteiden painopiste on toimintatapojen muuttamisessa. Toimintatapojen muutoksessa on painotettu toimialojen välisen yhteistyön lisäämistä ja palveluiden tuomista lapsen luonnollisiin kehitysympäristöihin: kotiin, varhaiskasvatukseen, kouluun ja vapaa-ajan toimintaan. Palveluiden kehittämisessä korostetaan lasten ja perheiden peruspalveluiden, ehkäisevien palveluiden ja varhaisen tuen vahvistamista. Peruspalveluita vahvistamalla lisätään lasten ja nuorten hyvinvointia ja vähennetään korjaavien palveluiden tarvetta pitkällä tähtäimellä.

Suunnitelman toteutumisesta raportoidaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä asia omaisille lautakunnille, kaupunginhallitukselle ja – valtuustolle. Vuosittainen hyvinvointikertomus toimii lasten ja nuorten hyvinvoinnin seurannan välineenä.

Suunnitelman ensimmäisinä vuosina palvelujärjestelmän muutokset ovat olleet nopeita, joten suunnitelma on jo vuonna 2015 osin vanhentunut. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteita tulisikin jatkossa päivittää vuosittain. Lasten ja nuorten palveluiden johtoryhmän ehdotukset vuosien 2016-2017 tavoitteiksi on eritelty liitteessä 3.

Keskeiset hyvinvointiin liittyvät asiakirjat ja ohjelmat, joita kunnassa on valmisteltu tai jotka muuten ohjaavat toimintaa:

Eräitä keskeisiä hyvinvointiin liittyviä asiakirjoja ja ohjelmia joita Hyvinkäällä on valmisteltu tai jotka muuten ohjaavat toimintaa ovat:

Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima

- Hyvinkään kaupunkistrategia 2009-2012
- Työllisyyspoliittinen toimintaohjelma 2012 – 2015
- Hyvinkään elinkeino-ohjelma vuosille 2015-2017 (KV 15.6.2015/ § 38)

Kaikki ikäryhmät

- Hyvinkään kaupungin ympäristöohjelma 2013- 2016 (KV 16.9.2013/§ 85)
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelma 2014-2016 (KV 16.9.2013/§83)
- Ikääntymis- ja vammaispoliittinen ohjelma 2011 – 2018
- Ilmansuojeluohjelma 2011- 2017 (KV 30.1.2012 / § 5)
- Turvallisuussuunnitelma 2014-2017 (KV 14.4.2014 / § 29)

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2014-2017 (Kv 3.2.2014 / § 6)
- Erityispäivähoidon ohjelma 2011 – 2017
- Perusopetuksen OPS ja kolmiportaisen tuen suunnitelma

Nuoret ja nuoret aikuiset

- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2014-2017 (Kv 3.2.2014 / § 6)

Työikäiset

- Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintaohjelma 2011
- Ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön ohjelma 2010 – 2015

Ikäihmiset

- Ikääntymis- ja vammaispoliittinen ohjelma 2011 – 2018

4. Suunnitelma hyvinvoinnin edistämisestä vuonna 2016

Toimialat ovat huomioineet hyvinvointikertomuksessa esille nousseet kehittämiskohteet valmistellessaan toimielinten talousarvioesityksiä ja tavoitteita. Talousarvioesityksen hyväksyessään kaupunginvaltuusto hyväksyy myös hyvinvointia edistävät toimenpiteet ja niihin tarvittavat resurssit. Seuraaviin taulukkoihin on nostettu esille merkittävimpiä vuoden 2016 aikana tehtäviä hyvinvointia edistäviä toimenpiteitä.

Toimenpiteet on jaoteltu hyvinvointikertomuksessa käytettyihin kuuteen kategoriaan. Lisäksi näkyvillä on, että mihin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen painopistealueeseen toimenpiteellä pyritään vaikuttamaan. Toimenpiteet ovat niin merkittäviä, että ne on nostettu talousarvioesityksessä 2016 joko kaupunki- tai toimielintason tuloskortteille.

Toimenpiteiden toteutumista seurataan osana normaalia talouden ja toiminnan raportointia läpi vuoden 2016. Lisäksi vuosien 2016 ja 2017 hyvinvointikertomuksissa arvioidaan toimenpiteiden toteutumista ja Hyvinkään hyvinvointitilannetta. Vuoden 2016 hyvinvointikertomusta laadittaessa on pohdittava myös, että miten asukkailta saatava kokemustieto saadaan kytkettyä hyvinvointikertomukseen entistä paremmin. Lisäksi on pohdittava turvallisuussuunnitelman ja hyvinvointikertomuksen välisen yhteyden syventämistä. Tavoitteena on kehittää Hyvinkään hyvinvointikertomuksesta mahdollisimman käyttökelpoinen apuväline päätöksentekoon ja tehdä hyvinvointikertomuksesta monipuolinen hyvinvointitietopaketti päättäjille, työntekijöille ja kuntalaisille. Tavoitteen toteuttamista tulee helpottamaan uusi sähköinen hyvinvointikertomus –työväline, joka tulee käyttöön vuonna 2016.

Terveyttä ja hyvinvointia pyritään edistämään vuonna 2016 mm. seuraavilla toimenpiteillä:

1. Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima

Toimiala	(Strateginen) tavoite	Toimenpide	Mittari	Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman painopistealue
Keskushallinto	Hyvinvoivat hyvinkääläiset	1. Keskushallinto koordinoi vuosittaisen hyvinvointikertomuksen laadinnan 2. Hyvinvointikertomusta kehitetään osana kaupungin johtamista ja varmistetaan, että hyvinvointikertomus on oleellinen osa kunnan talouden ja toiminnan suunnittelua.	1. Hyvinvointikertomus 2016 hyväksytään vuoden 2017 talousarviokäsittelyn yhteydessä 2. Hyvinvointikertomuksen rooli on määritelty vuoden aikana ja kokoonpano päivitetty tarkoituksenmukaiseksi	1 Terveyden edistämisen rakenteet
Kaupunki	Hyvinvoivat hyvinkääläiset	Reagoiminen turvapaikanhakijoiden määrän nopeaan kasvuun Kotouttamissuunnitelman päivittäminen	Kotouttamissuunnitelma päivitetty /ei	2 Elinolosuhteet, elinympäristö ja asuminen
Kaupunki	Houkutteleva Hyvinkää	Hyvinkäältä houkutteleva tapahtumajärjestämisen kaupunki Vuosittain järjestettävän valtakunnallisen tapahtuman saaminen Hyvinkäälle (taloudellinen ja imagollinen merkitys) Toimiva nettiportaali Tapahtuma-alueiden profilointi ja markkinointi sekä infraan panostaminen ja pelastussuunnitelmien päivittäminen	Valtakunnallinen suur-tapahtuma toteutettu / ei toteutettu Tapahtuma nettiportaali käytössä / ei	1 Terveyden edistämisen rakenteet

<p>Kaupunki</p>	<p>Houkutteleva Hyvinkää</p>	<p>Edistetään Hyvinkään houkuttelevuutta asuin- ja yrityspaikkakuntana.</p> <p>Huolehditaan riittävästä ja monipuolisesta asunto- ja yritystonttitarjonnasta.</p> <p>Säilytetään asemakaavoissa 5 vuoden asuntotuotantotavoitetta vastaava kaavavaranto.</p> <p>Tuetaan ydinkeskustan elinvoimaa luomalla edellytyksiä täydennysrakentamiselle, yritystoiminnalle ja toimivalle liikenteelle</p>	<p>MAL- aiesopimuksen veloitteet asuntotuotannosta ja asemakaavoihin sisältyvästä asuntokerrosalasta</p> <p>Tavoitetaso:</p> <p>1) Luovutuskelpoisia asuntotontteja kunnallistekniikan piirissä jatkuvasti vähintään 300 asuntoa vastaava määrä</p> <p>2) Asemakaavoihin sisältyvä asuntokerrosala 30 000 kem² / vuosi (kolmen vuoden liukuva keskiarvo)</p> <p>Luovutettavien tonttien määrä</p> <p>Tavoitetaso:</p> <p>1) Omakotitontteja 50 kpl, kerros- ja rivitalotontteja 4 kpl, yritystontteja 3 kpl.</p> <p>Palopuron osayleiskaava</p> <p>1) Osayleiskaava etenee luonnos-vaiheeseen</p> <p>Ydinkeskustan asemakaavat</p> <p>Tavoitetaso:</p> <p>1) Hangonsillan alueen ensimmäinen asemakaava valmistuu</p> <p>2) Koritsoonin ja keskustan liikennejärjestelyjen asemakaava etenee luonnosvaiheeseen.</p>	<p>2 Elinolosuhteet, elinympäristö ja asuminen</p>
------------------------	------------------------------	--	--	--

2. Kaikki ikäryhmät

Toimiala	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman painopistealue
Kaupunki	Turvallinen arki	Kaupungin valmiussuunnitelman päivittäminen ja suunnitelmaan sisältyvien koulutusten ja valmiusharjoitusten toteuttaminen	Kaupungin valmiussuunnitelman yleinen osa hyväksyty / ei Koulutukset ja harjoitukset toteutettu /ei	1 Terveyden edistämisen rakenteet
Kaupunki	Turvallinen arki	24 turvallista tuntia vuoden 2016 turvallisuussuunnitelmaan kirjattujen toimenpiteiden toteuttaminen Turvallisuustyöhön nimettyjen työryhmien tavoitteiden ja toiminnan selkiyttäminen.	Toimenpiteiden toteutumisesta raportoitu osavuosisat-sauksessa /ei raportoitu	2 Elinolosuhteet, elinympäristö ja asuminen
Kaupunki	Toimintaa tehostavat ja helppokäyttöiset sähköiset asiointipalvelut	Selvitetään sähköiset asiointialusta- ja järjestelmävaihtoehdot sekä päätetään alustan hankinnasta	Selvitys tehty / ei tehty Päätös sähköisen asiointialustan hankinnasta tehty / ei tehty	5. Osallisuus ja vaikuttaminen
Tekniikka ja ympäristö	Houkutteleva Hyvinkää	Luontopolkuverkoston rakentaminen Hyvinkäälle vuosien 2016 ja 2017 aikana	Maastoon rakennettuja luontopolkuja on valmiina 4 kpl	2 Elinolosuhteet, elinympäristö ja asuminen
Kulttuuri ja vapaa-aika	Sivistyspalvelut tukevat hyvinvointia elämänskaaren eri vaiheissa.	Nettielämää -turvallisesti ja järki mukana -hankkeen tavoitteena on lisätä tietoisuutta mm. tietoturva-asioista, sosiaalisesta mediasta ja medialukutaidosta.	Hyvinkään kaupunginkirjastossa on käynyt 4 eri asiantuntijaa luennoimassa mm. tietoturva-asioista, sosiaalisesta mediasta ja medialukutaidosta.	4. Henkinen hyvinvointi

3. Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Toimiala	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Terveiden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman painopistealue
Sosiaali- ja terveys-toimi	Lapsiperheet kokevat saaneensa apua huoliinsa ja ongelmiinsa	Toteutetaan asiakastyytyväisyyskysely	Toteutetaan kysely loppuvuonna 2016. Asteikolla 1-5 keskiarvo yli 3,8	4. Henkinen hyvinvointi
Sosiaali- ja terveystoimi	Lastensuojelun sijaishuollon tarve vähenee	Vahvistetaan ja kehitetään lapsiperheiden palveluja	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen alle 18-vuotiaiden lasten määrä vähenee. Sijoitettuja v. 2016 aikana enintään 185 lasta.	1. Terveiden edistämisen rakenteet
Sosiaali- ja terveystoimi	Lastensuojelun sijaishuollon palvelurakennetta kevennetään	Perhehoidon osuutta nostetaan	Perhehoidon osuus sijaishuollon hoitovuorokausista vähintään 56 %:a	1. Terveiden edistämisen rakenteet
Sosiaali- ja terveystoimi	Toiminnan painopistettä siirretään ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tukeen.	Matalan kynnyksen toimintamalli otetaan käyttöön koko soten palveluissa.	Malli otettu käyttöön elinkaariajattelun mukaisesti kaikissa asiakasryhmissä.	1. Terveiden edistämisen rakenteet
Kaupunki	Hyvinvoivat hyvinkääläiset	2016 painopistealueena lapset ja nuoret Toteutetaan hyvinvointikertomukseen ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan vuodelle 2016 määritellyt lapsia ja nuoria koskevat toimenpiteet	Toimenpiteet 2016 toteutettu/ ei toteutettu	1. Terveiden edistämisen rakenteet
Sivistystoimi	Esiopetuksen, perusopetuksen ja lukion yhteisen opetussuunnitelman valmistelu.	Jatketaan esi- ja perusopetuksen sekä lukion yhteisen opetussuunnitelmien valmistelua, käyttöönotettavaksi elokuussa 2016.	Työryhmien ym. tahojen yhteistyönä valmiit opetussuunnitelmat keväällä 2016.	4. Henkinen hyvinvointi
Sivistystoimi	Lähikouluperiaatteen vahvistaminen	Erytisopetusresurssien kohdentaminen oppilaiden lähikouluihin ja kuntouttavaan toimintaan jatkuu	Tuetaan lähikoulujen kuntouttavaa toimintaa ja resursseja siirtämällä 1-2 erityisopetusresursssia lisää lähikouluihin	4. Henkinen hyvinvointi

4. Nuoret ja nuoret aikuiset

Toimiala	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Terveys ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman painopistealue
Kaupunki	Monialainen tuki nuorten koulutukseen, työelämään pääsyyn, arjen hallintaan ja kuntoutumiseen	Tehokas ja joustava toimialarajat ylittävät yhteistyö	Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen mukaisesti. Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä ei nouse vuoden 2015 seurantatietoihin verrattuna.	6. Terveys, toimintakyky ja toimeentulo
Kulttuuri ja vapaa-aikatoimi	Sivistyspalvelut tukevat hyvinvointia elämänkaaren eri vaiheissa.	Käynnistetään 2-vuotinen ESR-rahoitteinen SoVa (sosiaalisen vahvistamisen ohjausmalli), jonka avulla kehitetään nuorten palveluohjausta ja käynnistetään ohjaamotoimintaa	Hankeraportti valmis elokuussa 2017	6. Terveys, toimintakyky ja toimeentulo

5. Työikäiset

Toimiala	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Terveys ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman painopistealue
Kaupunki	Pitkäaikaistyöttömyyden kasvun hillitseminen -Elinkeino-ohjelma -Kaupungin työllisyysohjelman laatiminen -Työllisyyspalveluiden toimenpiteet	Pitkäaikaistyöttömyyden kasvun taittuminen	Yli vuoden työttömänä olleiden määrä ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen mukaan. Yli vuoden työttömänä olleiden määrän kasvun hidastuminen v. 2015 verrattuna. Työllisyysohjelma laadittu/ei laadittu	6. Terveys, toimintakyky ja toimeentulo

6. Ikäihmiset

Toimiala	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman painopistealue
Sosiaali- ja terveystoimi	Ikäihmisten palvelujen saatavuus toteutuu hyvin ns. yhden luukun periaatteella. Yhteydensaanti ammattihenkilöön ja tieto palveluista on saatavilla kaupungin keskitetyn palveluohjauksen kautta	Ikäihmisten palveluohjaus ja palvelutarpeen arviointi keskitetään yhteen yksikköön - tasalaatuisuus ja laadun optimointi	Asiakastyytyväisyyskysely, tyytyväisiä palveluihin Hyvä taso (=tavoitetaso): 80-100% Tyydyttävä taso: 50-79 % Huono taso: alle 50 %	1. Terveyden edistämisen rakenteet

Liite 1. Hyvinvointitiedot

Hyvinvointikertomuksen valmistelu alkaa hyvinvointitiedon tarkastelulla. Tarkastelun kohteena ovat kuntalaisten hyvinvointi ja palvelut sekä hyvinvoinnin taustalla olevat tekijät (kuten kunnan rakenteet, talous ja elinvoima).

Vertailukunniksi on valittu Lohja ja Porvoo sekä osa Kuuma-kunnista. Lisäksi mukana tarkastelussa on koko Suomi sekä Helsingin seutukunta. Tarkastelu on toteutettu elämänkaarimallin mukaisesti ikäkausittain. Indikaattoritiedot ovat tarkasteluajankohtana 10.9.2015 pääosin 1-2 vuotta vanhoja. Hyvinvointikertomusmalliin sisältyvät indikaattorit on valittu valtakunnallisen asiantuntijaryhmän työskentelyn pohjalta tavoitteena saavuttaa valtakunnallinen vertailtavuus.

Tarkastelu toteutetaan **kuuden hyvinvointitietopakettin** avulla:

- 1) Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima
- 2) Kaikki ikäryhmät
- 3) Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet (vauvasta noin peruskoulun päättymiseen asti)
- 4) Nuoret ja nuoret aikuiset (noin peruskoulun päättäneistä alle 30-vuotiaisiin)
- 5) Työikäiset
- 6) Ikäihmiset

Paketit 2-6 eli ikäryhmittäiset paketit on muodostettu niin, että niihin kuuluvat indikaattorit **kuvaavat kymmentä kuntalaisen hyvinvointiin vaikuttavaa teemaa**:

- 1) Osallisuus ja vaikuttaminen
- 2) Elämänlaatu
- 3) Henkinen hyvinvointi
- 4) Terveys ja toimintakyky
- 5) Turvallisuus
- 6) Opiskelu ja työ
- 7) Tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus
- 8) Asuminen ja ympäristö
- 9) Toimeentulo
- 10) Kuntalaisten palvelut

Hyvinkään omaa kehitystä havainnollistetaan nuolilla. Nuolen suunta ilmaisee, että onko Hyvinkään lukema kasvanut vai pienentynyt. Nuolen väri puolestaan ilmaisee, että onko muutos ollut myönteistä. Toisin sanoen vihreä nuoli tarkoittaa nuolen suunnasta riippumatta Hyvinkään osalta aina myönteistä kehitystä.

Merkkien selitykset

 ei muutosta tai muutos alle 5%

 muutos myönteiseen suuntaan
 muutos kielteiseen suuntaan

 muutos vähintään 5%

 muutos vähintään 10%

 muutos vähintään 15%

 tilanne vähintään 10% parempi kuin vertailukohteessa
 ei eroa vertailukohteeseen tai ero alle 10%
 tilanne vähintään 10% huonompi kuin vertailukohteessa
 ? = tieto puuttuu

Vertailukuntien indikaattoritietoja havainnollistetaan väreillä. Värit ilmaisevat Hyvinkään indikaattorin arvoa suhteessa vertailukuntaan. Toisin sanoen:

- Vihreä väri = kyseisen indikaattorin tilanne on Hyvinkäällä parempi kuin vertailukunnassa
- Keltainen väri = kyseisen indikaattorin tilanne on Hyvinkäällä suunnilleen sama kuin vertailukunnassa
- Punainen väri = kyseisen indikaattorin tilanne Hyvinkäällä huonompi kuin vertailukunnassa.

Hyvinkään hyvinvointitilanne on siis indikaattoritiedon valossa sitä parempi, mitä enemmän vihreää taulukoissa on. Punainen väri taas toimii eräänlaisena varoitusmerkinä.

Lisää hyvinvointitietoa löytyy liitteestä 2, johon on koostettu Hyvinkäällä keväällä 2015 tehdyn hyvinvointikyselyn tuloksia.

Paketti 1: Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima

V1 = Kerava
V2 = Järvenpää
V3 = Porvoo
V4 = Lohja
V5 = Tuusula
V6 = Nurmijärvi
V7 = Koko maa
V8 = Helsingin seutukunta

Teema	Perusindikaattori	Hyvinkää		V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8
		Arvo	Muutos	Kera	Järv	Porv	Lohj	Tuus	Nurm	Koko	Hels
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Väestö 31.12. (2014) Info	46366	↔	35316	40389	49727	47622	38196	41578	5471750	1483090
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Huoltosuhte, demografinen (2014) Info	54,9	↔	50,8	49,3	56,7	60,4	55,2	57,3	57,1	48,3
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Väestöennuste 2030 (2015) Info	49 406	???	39 387	45 168	52 835	49 169	42 369	46 373	5 769 032	1 703 432
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Nettomuutto / 1 000 asukasta (2014) Info	3,6		7,6	7,1	5,2	-1,9	-2,0	3,8	3,2	8,4
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta (2014) Info	47,4	↑	80,7	44,8	53,5	36,2	31,8	32,4	56,7	111,9
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Lapsiperheet, % perheistä (2014) Info	40,3	↔	41,2	42,4	41	40,9	46,5	48,5	38,9	42,4
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Yksinhuoltajaperheet, % lapsiperheistä (2014) Info	22,2	↔	24,7	22,3	19,6	21,8	16,5	16,1	20,8	23,1
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista (2014) Info	41,6	↔	40,3	39,3	37,4	38,1	30,3	29	41,9	41,7
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Työlliset, % väestöstä (2013) Info	44,5	↔	47,1	48	45,4	43,1	47,8	47,6	42,2	47,7
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Koulutustasomittain (2014) Info	346	↔	355	374	352	319	372	368	355	408

Keskeisimmät muutokset paketin *Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima* hyvinvointitiedoissa

- Väestöllinen huoltosuhde jatkaa heikkenemistään ja on selvästi Hyvinkäällä suurempi kuin koko Helsingin seudulla
- Vieraskielisten määrä jatkaa voimakasta kasvuaan. Hyvinkäällä on kuitenkin suhteellisesti selvästi vähemmän vieraskielisiä kuin koko Helsingin seudulla.
- Hyvinkään nettomuutto (kotimaa + ulkomaat) laski selvästi vuoden 2013 poikkeuksellisen kovista lukemista, mutta oli kuitenkin selvästi plusmerkkinen. Vuonna 2015 muuttovoitto on ollut erittäin vähäistä.
- Työttömyys jatkoi kasvuaan ja samalla myös työllisten osuus väestöstä laski. Vuonna 2015 työttömyys on kasvanut edelleen.
- Tilastokeskuksen tuoreen väestöennusteen mukaan Hyvinkää on edelleen vuonna 2030 KUUMA-kuntien suurin kunta

Paketti 2: Kaikki ikäryhmät

V1 = Kerava
V2 = Järvenpää
V3 = Porvoo
V4 = Lohja
V5 = Tuusula
V6 = Nurmijärvi
V7 = Koko maa
V8 = Helsingin seutukunta

Teema	Perusindikaattori	Hyvinkää		V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8
		Arvo	Muutos	Kera	Järv	Porv	Lohj	Tuus	Nurm	Koko	Hels
Osallisuus	Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, % (2012) Info	51,5	???	55,9	54,8	59,3	56,2	59,8	59,1	58,2	56,8
Terveys ja toimintakyky	Kelan sairastavuusindeksi, ikävakioitu (2014) Info	96,5	↔	92	93,4	88,3	96,4	88,6	89	-	-
Turvallisuus	Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta (2013) Info	6,6	↓↓	6,5	7,6	6,5	6,6	4,3	4,2	7	8
Tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus	Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot (2013) Info	25,2	↔	25,2	24,3	26,1	24,8	24,8	23,7	27,6	-
Toimeentulo	Kunnan yleinen pienituloisuusaste (2013) Info	11	↔	9,4	8,1	9,7	10,9	6,1	6,3	13,9	10,8
Asuminen ja ympäristö	Asunnottomat yksinäiset / 1 000 asukasta (2014) Info	0,6	↓↓↓	1	0,8	1	0,3	0,5	1,1	1,3	3,4
Kuntalaisten palvelut	Terveydenedistämisen aktiivisuus (TEA) kunnan strategisessa johtamisessa, pistemäärä (2011) Info	58	???	-	57	24	-	43	38	61	78

Keskeisimmät muutokset paketin *Kaikki ikäryhmät* hyvinvointitiedoissa

- Ikävakioitu sairastavuusindeksi pysyi lähes ennallaan ja on edelleen alle pienempi kuin koko maan taso.
- Tuloerot pysyivät ennallaan, ja ovat gini-kertoimella mitattuna Hyvinkäällä edelleen suunnilleen samaa tasoa kuin vertailukunnissa ja hieman pienemmät kuin koko Suomessa.
- Myös kunnan yleinen pienituloisuusaste säilyi edeltävän vuoden tasolla
- Asunnottomien yksinäisten osuus Hyvinkäällä läski selvästi, ja on Hyvinkäällä pienempi kuin monissa vertailukunnissa.

Paketti 3: Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

V1 = Kerava
V2 = Järvenpää
V3 = Porvoo
V4 = Lohja
V5 = Tuusula
V6 = Nurmijärvi
V7 = Koko maa
V8 = Helsingin seutukunta

Teema	Perusindikaattori	Hyvinkää		V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8
		Arvo	Muutos	Kera	Järv	Porv	Lohj	Tuus	Nurm	Koko	Hels
Elämänlaatu	Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) Info	8,6	↔	10,6	10,4	6,6	9	8,2	8,5	8,4	8,5
Henkinen hyvinvointi	Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2014) Info	-	???	-	-	-	-	-	-	-	-
Terveys ja toimintakyky	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) Info	17,5	↓	19	16,2	17,2	16,4	16,1	14,9	15,9	15
Turvallisuus	Vanhemmuuden puutetta, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) Info	18,1	↓↓↓	22,1	20	21,2	18,1	17,7	20,9	18,6	18,4
Asuminen ja ympäristö	Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista (2014) Info	28,5	↔	29,1	27,1	28,2	29,5	23,5	27,6	29,6	30,9
Toimeentulo	Lasten pienituloisuusaste (2012) Info	11,4	↔	12,1	8,7	10,8	11,9	6,6	7,1	14,3	12,3
Kuntalaisten palvelut	Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1000 alle 18-vuotiasta (2014) Info	68,5	↑	48,6	120,4	50,1	82,8	60,9	66,3	74,4	65,1

Kunnan lisäämät indikaattorit

Perusindikaattori	Hyvinkää		V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8
	Arvo	Muutos	Kera	Järv	Porv	Lohj	Tuus	Nurm	Koko	Hels
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL) (2013) Info	1,6	↑	1,4	1	1	1,7	1,2	0,7	1,4	1,5
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) Info	7,9	↑↑	7,8	6,9	5,9	7,8	6,2	7,8	6,9	6,4
Lastensuojelun avoimuuslasten tukitoimien piirissä 0 - 17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL) (2013) Info	8,2	↓↓	7	7,8	6,1	7,5	5,4	4,7	7,3	8
Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä (2013) Info	7,4	↑	11,2	8,9	7,3	6,8	3,8	4,3	8,9	10,2
Tosi humalassa vähintään kerran kuu-kaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) Info	12,1	↓↓↓	14,1	11,7	14,7	13,7	8,1	10,3	12	11,5
Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) Info	13,5	↓	12,8	14,7	15	15	11,7	10,9	13,1	11,4

Keskeisimmät muutokset paketin *Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet* hyvinvointitiedossa

- Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakasmäärä suhteessa alle 18-vuotiaiden määrään oli selvästi suurempi kuin vuotta aiemmin
- Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-17-vuotiaiden osuus ikäryhmästä kasvoi hieman, ja oli Lohjan jälkeisen vertailuryhmän suurin
- Lastensuojelun avoimuuslasten tukitoimien piirissä olevien 0-17-vuotiaiden osuus ikäryhmästä laski vuonna 2013 selvästi (1,9 prosenttiyksikköä) verrattuna vuoden 2012 tasoon

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet -paketin tiedot perustuvat pitkälti THL:n toteuttaman kouluterveyskyselyn tietoihin. Vuonna 2015 kouluterveyskyselyn tiedonkeruussa oli ongelmia, joiden vuoksi tiedonkeruu jouduttiin keskeyttämään. Tämä aiheuttaa muutoksia aineistosta tuotettaviin raportteihin, indikaattoreihin

sekä trenditietoihin, ja näkyy myös väistämättä Hyvinkään hyvinvointikertomuksen indikaattoritiedoissa. Hyvinvointikertomuksen indikaattoritiedot ovatkin näiltä osin samat kuin vuoden 2014 hyvinvointikertomuksessa.

Kaupungin omat tiedonkeruut

Helmikuussa 2015 Hyvinkään kaupungin varhaiskasvatuksessa toteutettiin laadun arviointi Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitoksen KT Jyrki Reunamon toimesta. Edellinen vastaava kysely toteutettiin vuonna 2012. Arviointi toteutettiin sekä asiakaskyselyllä että henkilökunnan itsearviointina.

Kyselyn tulosten mukaan lapset tulevat mielellään päivähoitoon, heillä on siellä kavereita ja he kokevat että aikuiset kuuntelevat heitä. Näiltä osin tulokset olivat vastaavia kuin v. 2012. Kysyttäessä lapsilta pelottaako päivähoitossa, muutos vuoden 2012 kyselyyn oli selkeä: tänä päivänä lapsia pelottaa vähemmän kuin v. 2012. Vanhemmat arvioivat heille tarkoitetuissa kysymyksissä päivähoitoa erittäin myönteisesti. He kokevat itsensä tervetulleiksi päivähoitossa ja pitävät henkilöstöä asiantuntevana ja pätevänä. Lapsen koetaan olevan hyvin päivähoitossa. Se, mitä vanhemmat toivoivat, oli yhtenäisempi linja kasvatuskäytännöissä ja periaatteissa.

Muutokset kolmessa vuodessa olivat pieniä, yleensä positiivisissa asioissa oli pientä nousua ja negatiivisissa pientä laskua. Kaiken kaikkiaan sekä lapset että vanhemmat näyttävät arvostavan Hyvinkään päivähoitoa, sen kasvattajia ja ilmapiiriä.

Paketti 4: Nuoret ja nuoret aikuiset

- V1 = Kerava
- V2 = Järvenpää
- V3 = Porvoo
- V4 = Lohja
- V5 = Tuusula
- V6 = Nurmijärvi
- V7 = Koko maa
- V8 = Helsingin seutukunta

Teema	Perusindikaattori	Hyvinkää		V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8
		Arvo	Muutos	Kera	Järv	Porv	Lohj	Tuus	Nurm	Koko	Hels
Elämänlaatu	Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) Info	8,9	↑↑↑	8,2	4,9	6,9	7,3	5,9	8	6,4	6
Elämänlaatu	Ei yhtään läheistä ystävää, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) Info	7,1	↓↓↓	8,7	7,7	9,6	9,1	-	9,6	7,5	7,5
Henkinen hyvinvointi	Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) Info	1	↔	0,7	1,3	0,9	0,8	1,2	1	1	0,7
Terveys ja toimintakyky	Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) Info	21,1	↑↑↑	24,6	21,4	27,6	20,7	-	24,2	21,3	21,7
Turvallisuus	Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) Info	21,7	↓↓	25,7	22,2	22,3	24,8	-	23	23,1	25,7
Opiskelu ja työ	Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013) Info	11,8	↓↓	12,2	11,5	9,3	13,2	10,5	11	9,4	11,8
Asuminen ja ympäristö	Koulun fyysisissä työoloissa puutteita, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) Info	53,1	↔	31,8	28,8	37,2	48,3	49,8	35,6	38,5	40,7
Toimeentulo	Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013) Info	3,3	↓↓	4	5,7	4,2	2,9	1,8	2,4	3,4	3,5
Kuntalaisten palvelut	Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet 15 - 24-vuotiaat / 1000 vastaavanikäistä (2013) Info	1,6	↑↑	1,3	-	0,8	1,7	-	1,3	1,2	1,5

Kunnan lisäämät indikaattorit

Perusindikaattori	Hyvinkää		V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8
	Arvo	Muutos	Kera	Järv	Porv	Lohj	Tuus	Nurm	Koko	Hels
Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta (2014) Info	16,6	↑↑↑	14	13,2	14,8	18,5	10,9	12,4	16	10,4

Keskeisimmät muutokset paketin *Nuoret ja nuoret aikuiset* hyvinvointitiedossa

Uusien kouluterveyskyselyyn tulosten puuttumisen vuoksi ovat *nuoret ja nuoret aikuiset* -paketin tiedot pitkälti samat kuin vuoden 2014 hyvinvointikertomuksessa. Muutamia uusiakin indikaattoritietoja on kuitenkin tarjolla:

- Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten osuus ikäryhmästä laski (-1,4 prosenttiyksikköä)
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden nuorten osuus laski (-0,5 prosenttiyksikköä)
- Päihdehuollon laitoksissa olleiden nuorten osuus ikäryhmästä kasvoi aavistuksen (+0,2 prosenttiyksikköä)
- Nuorisotyöttömien määrä jatkoi voimakasta kasvua vuonna 2014, ja on kasvanut edelleen vuonna 2015

Paketti 5: Työikäiset

V1 = Kerava
V2 = Järvenpää
V3 = Porvoo
V4 = Lohja
V5 = Tuusula
V6 = Nurmijärvi
V7 = Koko maa
V8 = Helsingin seutukunta

Teema	Perusindikaattori	Hyvinkää		V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8
		Arvo	Muutos	Kera	Järv	Porv	Lohj	Tuus	Nurm	Koko	Hels
Henkinen hyvinvointi	Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1000 vastaavanikäistä (2013) Info	18,6	⇓	17,2	18,1	16,8	18,9	15,7	17,5	17,7	16
Terveys ja toimintakyky	Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013) Info	7,3	↔	6,5	6,4	6,3	7,7	5,6	5,3	8	5,3
Opiskelu ja työ	Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista (2014) Info	4,6	↑↑	3,9	3,9	4,3	4,9	2,9	2,4	5,3	-
Toimeentulo	Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013) Info	2	↔	2,3	2,6	2	1,2	1	1,1	2,2	3
Kuntalaisten palvelut	Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (2013) Info	2	↑	2,2	2,5	2,1	2,3	1,2	2,4	2,9	3,8

Keskeisimmät muutokset paketin *Työikäiset* hyvinvointitiedossa

Saatavilla olevissa indikaattoritiedoissa ainoa muutos on vaikeasti työllistyvien osuuden kasvu 0,5 prosenttiyksiköllä Hyvinkäällä.

Paketti 6: Ikäihmiset

- V1 = Kerava
 V2 = Järvenpää
 V3 = Porvoo
 V4 = Lohja
 V5 = Tuusula
 V6 = Nurmijärvi
 V7 = Koko maa
 V8 = Helsingin seutukunta

Teema	Perusindikaattori	Hyvinkää		V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8
		Arvo	Muutos	Kera	Järv	Porv	Lohj	Tuus	Nurm	Koko	Hels
Henkinen hyvinvointi	Dementiaindeksi, ikävakioitu (2010) Info	87,9	↑↑	108,1	106,1	110,4	103,2	99,7	69,7	100	-
Terveys ja toimintakyky	Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) Info	63	↔	59,6	59,5	57,4	60	59,7	60,8	62	56,9
Asuminen ja ympäristö	Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013) Info	91,5	↔	95,5	93	91,5	92	93	93,5	90,3	90,7
Toimeentulo	Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013) Info	1,6	↓	0,9	1,5	1,8	1,5	1,1	1,2	2,6	1,6
Kuntalaisten palvelut	Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2014) Info	9	↑↑	5,5	10,5	13	8	10,1	10,5	11,8	10

Keskeisimmät muutokset paketin *Ikäihmiset* hyvinvointitiedossa

Saatavilla olevissa indikaattoritiedoissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia, lukuun ottamatta säännöllisen kotihoidon piirissä olevien määrän kasvua. Lisäksi jo vuoden 2014 hyvinvointikertomuksessa nostettiin esille, että ikävakioitu dementiaindeksi nousi, mutta oli kuitenkin pienempi kuin kaupunkimaisissa naapurikunnissa. Dementiaindeksi ilmaisee Alzheimer-tautiin myönnettyjen reseptilääkekorvausoikeuksien määrän suhteutettuna väestöön ja edelleen koko maan tasoon koko maan tasoon. Indeksillä voidaan tulkita myös positiiviseksi, eli Hyvinkäällä on muistipoliklinikka, jossa diagnosoidaan dementiaa ja hyvinkääläiset saavat hoitoa.

Liite 2. Hyvinvointikyselyn tulokset

Hyvinvointiselvitys Hyvinkää - kuntalaisten palvelutarpeet ja koettu hyvinvointi

Kuntalaiset vastasivat aktiivisesti huhti-toukokuussa toteutettuun hyvinvointiselvitykseen. Vastaajia oli yli 500, joista neljä viidesosaa naisia. Suurin osa heistä on aktiivisesti työelämässä olevia. Yli 65 –vuotiaita oli 13,2 % vastaajista ja alle 25-vuotiaita 5,6%. Yksin asuvia oli 17 %. Kolme vastaajaa neljästä on asunut Hyvinkäällä yli kymmenen vuotta. He viihtyvät kotikaupungissaan ja asuinalueellaan hyvin. Vastaajat ovat pääosin tyytyväisiä alueen siisteyteen, kauneuteen ja turvallisuuteen. Suurimpana turvallisuusriskinä he pitävät sosiaalisen eriarvoistumisen kasvamista, kunnan terveys- ja sosiaalipalvelujen palvelutason heikkenemistä sekä liikennekäyttäytymistä. Kriittisimmin kuntalaiset arvioivat julkisen liikenteen toimivuutta. Kevyen liikenteen väylät, kauppalpalvelut, puistot ja vihheralueet sekä liikuntapaikkojen tarjonta arvioitiin myönteisimmin.

Tulokset kertovat myös pääosin hyvinvoivasta väestöstä. Seitsemän vastaajaa kymmenestä tuntee olonsa melko usein tai usein elinvoimaiseksi. Huonoksi tai melko huonoksi terveydentilansa arvioi 5 % vastaajista. Pitkäaikainen sairaus tai vamma haittaa päivittäistä toimintakykyä noin 13 %:lla vastaajista. Yksinäisyyden kokemuksia usein tai melko usein on noin 12 %:lla vastaajista. Päivittäisen hyvinvoinnin lisääjinä merkityksellisimmiksi koetaan ovat oma perhe, sukulaiset ja ystävät.

Huolia arjessa tuovat huoli omasta tai omaisen terveydestä, ikääntyneen omaisen pärjäämisestä ja hoidon järjestämisestä, työelämän haasteet ja työttömyyden uhka, kuukausittaiseen toimeentuloon liittyvät asiat sekä omaan tai läheisen tulevaisuuteen liittyvät asiat. Lähisuhdeväkivallan uhkaa kokee noin 2% vastaajista ja huolta omasta tai läheisen alkoholinkäytöstä 8,3 % vastaajista.

Vastaajista 8 % ilmaisee hakeneensa apua kunnan palveluista, mutta ei ole saanut. Lisäksi 9,4% vastaajista ilmaisee, että ei ole hakenut apua kunnan palveluista, mutta olisi apua tarvinnut. Kunnan palveluiden kehittämisen ja ennalta ehkäisevien palveluiden tarjonnan kohdentamisen näkökulmasta nämä vastaajat ovat keskeisiä tuen ja avun tarvitsijoita.

Opetus- ja varhaiskasvatuspalveluihin ollaan pääosin erittäin tyytyväisiä, sillä esimerkiksi lasten päivähoidon ja esiopetuksen toimivuudelle ei yksikään vastaaja antanut arvosanaa 1 (=ei toimi).

Joka neljäs vastaaja ei luota täysin, että saa kunnan palveluista riittävästi apua tai tukea, mikäli sitä tarvitsee ja että kunta pystyy järjestämään tarvittavat sosiaali- ja terveyspalvelut seuraavan 10 vuoden aikana. Kuntalaisten luottamuksen kasvattaminen onkin seuraavien vuosien haaste.

Nyt toteutetun selvityksen tavoitteena on tukea kunnan suunnittelu- ja kehittämistyötä tuottamalla tietoa, jota tarvitaan

- palveluiden suunnittelussa, kohdentamisessa ja kehittämisessä,
- sosiaalisten ja kansanterveydellisten ongelmien ennaltaehkäisyssä ja terveyserojen kaventamisessa sekä
- laadittaessa kunnan hyvinvointikertomusta sekä eri ikäryhmiä koskevia hyvinvointiohjelmiä.

Selvityksellä vahvistetaan myös kuntalaisten osallisuutta tarjoamalla heille väylä, jonka kautta he voivat ilmaista viranomaisille ja päättäjille olennaisia asioita elinoloistaan.

Selvitys toteutettiin sähköisellä alustalla, mikä lienee vaikuttanut vastaamismahdollisuuksiin ja –halukkuuteen. Toisaalta sähköisten yhteyksien ja teknologian saatavuus on jo niin laajaa, että hyvin suuri osa kuntalaisista on jo niiden tavoitettavissa. Sähköinen toteutus on antanut vastausmahdollisuuden laajalti, mutta jättänyt tavoittamattomiin esim. iäkkäimmät ikäihmiset sekä yhteiskunnan heikompiosaiset. Näiden kuntalaisten kokemusten ja näkemysten saaminen kunnan asiantuntijoiden ja päättäjien tietoon on jatkossa haaste.

YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tärkein vastaajia erottava taustatekijä lähes kaikissa teemoissa on talouden käytettävissä olevat varat; mitä enemmän taloudella on käyttövaroja, sitä paremmaksi vastaaja kokee oman hyvinvointinsa, voimavaransa ja arvioi myönteisemmin Hyvinkään palvelut ja elinolot. Toisaalta paljon käyttövaroja omaavilla vastaajilla ei ole juurikaan kokemuksia sosiaalipalveluista. Terveystuottoa koskevien kysymysten ”avovastauksissa” sana ”yksityinen” eri taivutusmuodoissaan korreloi merkittävästi talouden käyttövarojen kanssa; mitä korkeammat käyttövarat taloudella on, sitä useammin yksityisiin palveluihin viitataan avovastauksissa. Moni taustamuuttuja, joka antaa vaikutelman selitysvoimasta, esimerkiksi omistusasuminen, ei ole riippumaton selittävä muuttuja, vaan selittyy varallisuudella.

Muiden aiemmin tutkittujen kuntien vastaajilla (2010, 2014) on ollut samankaltainen profiili muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Nämä poikkeukset selittyvät pääasiassa demografisilla asioilla, kuten ikä-, sukupuoli- tai kielijakaumalla. Vastaajien sukupuolijakauma on erittäin voimakkaasti vinoutunut, sillä naisia on vastanneista yli 80 %:a. Vastanneissa myös yli mediaanitulon ansaitsevat ja 35–55-vuotiaat sekä lapsiperheet olivat ylläedustettuna.

Erilaiset kokemukset heijastuvat toisiinsa; jos vastaajalla on fyysisiä tai henkisiä ongelmia, myös erilaiset ympäristötekijät, kuten asuinalue tai ulkoilumahdollisuudet arvioidaan negatiivisemmin. Mikäli taloudellisen pärjäämisen kanssa ongelmia, niin silloin monet muutkin asiat arvioidaan kielteisemmin.

YHTEENVETO:

- Hyvinkääläiset vastaajat ovat pääosin tyytyväisiä sosiaali- ja terveyspalveluihin. Hoitoon ja palveluun pääseminen (=ajan saaminen) näyttäisi oleva selkeästi keskeisin ongelma ja kehittämiskohde.
- Oman hyvinvoinnin, voimavarojen ja tyytyväisyyden kokemukset ovat yhteydessä talouden käytettävissä oleviin varoihin.
- Hyvinkää koetaan turvalliseksi kaupungiksi ja kaupungissa viihdytään hyvin.
- Vastaajien huolet liittyvät useimmiten omaan tai läheisten tulevaisuuteen.
- Apua ja tukea vastaajat pyrkivät ensisijaisesti hakemaan läheisiltä (puoliso, lapset, sukulaiset, ystävät jne.). Järjestöt ja seurakunta eivät näyttäytyä avun tarjoajina vielä kovin aktiivisesti.
- Hyvinkään palvelu- ja kulttuuritarjontaan ollaan yleisesti tyytyväisiä. Vastaajat olivat tyytymättömiä julkisen liikenteen palveluihin.
- Suurella osalla vastaajista on käytössään sähköiseen asiointiin tarvittava välineistö sekä osaamista.

Selvityksen toteutti Hyvinkään kaupunki ja sosiaalialan osaamiskeskus Sosiaalitaito (www.sosiaalitaito.fi) yhteistyössä.

Liite 3. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Voimassaolevan lasten ja hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu oheisessa taulukossa.

1. lapsen hyvä arki varhaiskasvatuksessa ja koulussa
2. vanhemmuuden tukeminen
3. lasten ja nuorten vapaa-aika
4. koulunkäynnin turvaaminen
5. nuorten pääsy jatko-opintoihin ja työelämään

VUOSI 2014	OSATAVOITE	TOIMENPITEET	TOTEUTU- MA 19.8.2015	VASTUU	KUSTANNUS
	(1) Asiakkaiden tyytyväisyys neuvolapalveluiden saatavuuteen ja sisältöön kartoitetaan.	Asiakastyytyväisyyskysely tehdään sähköisesti Netti-Neuvola Nellissä.		Perusturva	0
	(2) Nuorten perhehoidon saatavuuden parantaminen.	Nuorten perhehoidon kehittämissuunnitelman laatiminen.		Perusturva	0
	(2) Varhaisen tuen palveluiden saatavuus paranee.	Perustetaan perhepalvelujen yksikkö, johon on koottu varhaisen tuen perhepalvelut (perheneuvola, varhaisen tuen perhetyö ja nuorisoasema).		Perusturva	0
	(2) Lapsen huomioiminen aikuisten palveluissa.	Toimintamallin luominen.		Perusturva	0
	(2) Palveluita uudistetaan ja kehitetään. Verkostoyhteistyö ja viestintä kiinteäksi osaksi toimintaa. Eri toimijoiden yhteistyön vahvistaminen.	Päivitetään verkostoyhteistyön toimintatapoja ja koulutetaan henkilöstöä. Arvioidaan verkostoyhteistyön toimivuutta vuosittain työntekijöille suunnatulla Webropol kyselyllä yhteistyön sujuvuudesta.		Perusturva Sivistystoimi	0
	(3) Vakinaistetaan matalan kynnyksen yksikkö.	Nuorisoaseman toiminta vakinaistetaan.		Perusturva	150 000
	(4) Kehitetään koulussa tehtävää nuorisotyötä. Tavoitteena viihtyvyyden ja työmotivaation kasvu koulussa.	Kehitetään toimivia malleja kouluissa tehtävään nuorisotyöhön. Osallistutaan valtakunnalliseen tutkimukseen.		Sivistystoimi	0
	(4) Toisen asteen oppilashuoltoressit lain edellyttämälle tasolle.	Lisätään psykologi- ja kuraattoripalvelut lain vaatimalle tasolle 1.8.2014 alkaen.		Sivistystoimi	varmistuu lain voimaantullessa
VUODET 2014- 2016	OSATAVOITE	TOIMENPITEET		VASTUU	KUSTANNUS

	(1) Opetuksen ja kasvatuksen kehittäminen.	Yhteisen esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman valmistelu.	Tekeillä, lautakuntakäsittelyyn keväällä.	Sivistystoimi	0
	(1) Perhekeskumaiseen toimintatapaan valmistautuminen, yhteisten tilojen suunnittelu.	Lasten, nuorten ja perheiden erityis- ja tukipalvelut liitetään kiinteäksi osaksi asiakkaan saamia peruspalveluja.	Tilasuunnitelmat käynnissä, työskentely etenee.	Perusturva, Sivistystoimi	tarkentuu tulevina vuosina
VUODET 2014-2017	OSATAVOITE	TOIMENPITEET		VASTUU	KUSTANNUS
	(1) Verkostoyhteistyö ja viestintä kiinteäksi osaksi toimintaa. Vahvistetaan eri toimijoiden yhteistyötä.	Järjestetään verkostoyhteistyön toimintatapoja käsitteleviä työpajoja ja koulutetaan henkilöstöä. Vaikutuksia arvioidaan laatimalla Webropol kysely henkilöstölle.	Toteutunut	Perusturva ja Sivistystoimi	0
	(2) ENNALTAEHKÄISEVÄN TOIMINTATAVAN VAHVISTAMINEN			Perusturva, Sivistystoimi	
	(2) Eroperheiden mahdollisuus saada sovittelua paranee.	Perheasioiden sovittelun toimintamallia tarjotaan kaikille sitä pyytäneille.	Toteutunut	Perusturva	0
	(2) Vanhemmuuden tukeminen vertaisryhmissä.	Järjestetään vertaisryhmätoimintaa.	Toteutunut	Perusturva ja Sivistystoimi	0
	(4) Kuntouttavan näkökulman lisääminen erityisopetuksessa ja lähikouluperiaatteen vahvistaminen.	Vaikeasti käytöshäiriöisten opetuksessa siirrytään emoluokkatyypisiin ratkaisuihin ja mahdollistetaan entistä enemmän lähikouluperiaatteen toteuttaminen.	Toteutunut	Sivistystoimi ja Perusturva	0
	(3) Tuetaan lasten ja nuorten vapaa-ajan vietto mahdollisuuksia.	Järjestetään ohjaus- ja kerhotoimintaa. Lähi liikuntapaikkasuunnitelma. Liikunta-alueiden kunnossapito. Huomioidaan tulevisuunnitelmissa myös paljon tilaa vaativat liikuntalajit (esim. salibandy).	Toteutunut	Sivistystoimi	0
	(5) NUORISOTAKUUN TOTEUTTAMINEN			Sivistystoimi, Perusturva	
	(5) Kaikilla peruskoulun päättäneillä on mahdollisuus jatko-opintoihin.	Tarkennetaan opetussuunnitelmassa olevaa ohjaussuunnitelmaa.	Opetussuunnitelmaa päivitetään parhailaan	Sivistystoimi, Perusturva	0

	(5) Toisen asteen läpäsyyprosentin parantaminen.	Opiskelijahuolto lain edellyttämälle tasolle.	Toteutunut	Sivistystoimi, Perusturva	0
VUOSI 2015	OSATAVOITE	TOIMENPITEET		VASTUU	KUSTANNUS
	(2) Vahvistetaan parisuhde-, neuvonta- ja terapiatyötä sekä varhaisen tuen palveluita.	Perustetaan perheneuvolaan uusi psykologi – erityissosiaalityöntekijä työpari.	Ei tarvetta toistaiseksi. Tarvittaessa toteutetaan.	Perusturva	100 000 (ei lisäkustannuksia)
VUOSI 2016	OSATAVOITE	TOIMENPITEET		VASTUU	KUSTANNUS
	(2) Nuorten tuetun asumisen toimintamallin luominen.	Palkataan nuorten asumisen ohjaaja.	Asumisen tukea lisätty sekä lastensuojelussa että aikuis-sosiaalityössä	Perusturva Sivistystoimi Hyva	40 000 (ei toteutuneita lisäkustannuksia)
VUOSI 2017	OSATAVOITE	TOIMENPITEET		VASTUU	KUSTANNUS
	(2) Lastensuojelun avohuollon resurssit lain edellyttämälle tasolle.	Lastensuojelun avohuoltoon lisätään sosiaalihoaja.	Resurssit suositusten edellyttämällä tasolla	Perusturva	40 000 (ei toteutuneita lisäkustannuksia)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuodesta 2016 eteenpäin

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on laadittu v. 2014-2017. Palvelujärjestelmän muutokset ovat olleet samanaikaisesti nopeita ja suunnitelma on jo osin vanhentunut. Tästä johtuen lasten ja nuorten palveluiden johtoryhmä on päivittänyt suunnitelman tavoitteet vuosille 2016-2017. Päivitetyt tavoitteet on luonnosteltu oheiseen taulukkoon.

Luvussa on esitelty palvelujen kehittämistavoitteet ja aikataulut. Lisäresurssien tarve ja täsmennetty kustannusvaikutus arvioidaan vuosittain talousarvion käsittelyn yhteydessä. Arvio perustuu hyvinvointikertomukseen, arvioon resurssin tarpeesta ja talousarvion asettamista budjettiraameista.

Kehittämistavoitteet on jaoteltu vuosittain alla olevaan taulukkoon sekä numero- ja värikoodeilla painopistealueiden mukaan.

1. lapsen hyvä arki varhaiskasvatuksessa ja koulussa
2. vanhemmuuden tukeminen
3. lasten ja nuorten vapaa-aika
4. koulunkäynnin turvaaminen
5. nuorten pääsy jatko-opintoihin ja työelämään

VUOSI	OSATAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUU	KUSTANNUS
2016-2017	Varhaiskasvatuksessa ja kouluissa olevien lasten monialainen palvelutarpeen arviointi ja tukeminen.	Kokeillaan 3-vuotiaiden laajojen terveystarkastusten toteuttamista päiväkodeissa. Laaditaan ja jalkautetaan monialaisen palvelutarpeen arvioinnin ja tukemisen toimintamalli varhaiskasvatukseen ja kouluihin.	Sosiaali- ja terveystoimi ja sivistystoimi	Ei kustannuksia
2016-2017	Käytöshäiriöisten ja psyykkisesti sairaat lapset ja nuoret saavat riittävän tuen koulunkäyntiin.	Uudistetaan ja otetaan käyttöön keskittymättömän lapsen hoitoketju yhteistyössä HUS:n kanssa. Vahvistetaan lapsen hoitoa ja kuntoutusta päiväkodeissa ja kouluilla. Luodaan toimintamalli vaikeasti käytöshäiriöisten, psyykkisesti sairaiden lastensuojelun asiakkaana olevien lasten hoitamiseksi ja koulun käymiseksi Hyvinkäällä. Vaikutetaan HUS:n lasten ja nuorisopsykiatrian palveluiden kehittämiseen osana Keski-Uudenmaan sote-alueyksikön valmistelua.	Sosiaali- ja terveystoimi, sivistystoimi	Ei kustannuksia.
2016-2017	Esiopetuksen, perusopetuksen ja lukion yhteisen opetussuunnitelman valmistelu	Työryhmien ym. tahojen yhteistyönä opetussuunnitelmat valmistuvat keväällä 2016.	Sivistystoimi / vaka, perusopetus	

2016-2017	Lähikouluperiaatteen vahvistaminen	Erityisopetusresurssien kohdentaminen oppilaiden lähikouluihin ja kuntouttavaan toimintaan jatkuu. Tuetaan lähikoulujen kuntouttavaa toimintaa ja resursseja siirtämällä 1-2 erityisopetusresurssia lisää lähikouluihin.	sivistystoimi / perusopetus	
2016-2017	Varhaiskasvatuslain kuntatason valmistelu	Palvelurakennetta uudistetaan vastaamaan lain henkeä: osapäiväisiä ja -viikkoisia ryhmiä sekä avoimen varhaiskasvatuksen ryhmiä muodostetaan vastaamaan kysyntää.	sivistystoimi / vaka	
2016-2017	Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman valmistelu, käyttöön otettavaksi elokuussa 2017.	Paikallinen uusi varhaiskasvatussuunnitelma on hyväksytty lautakunnassa keväällä 2017.	sivistystoimi / vaka	
2017	Vähennetään istumista ja lisätään liikkumista koulupäivän aikana.	Koulutetaan opettajia ja oppilaita sekä opastetaan oikeanlaisten välineiden hankinnassa Liikkuva koulu –ohjelman mukaisesti. Toteutetaan lähiliikuntapaikkasuunnittelu- ja rakentaminen.	Sivistystoimi /lipa	
2016	Vanhempien päihde- ja mielenterveysongelma tunnistetaan ja vanhempi saatetaan hoidon ja tuen piiriin.	Lapsiperheiden matalan kynnyksen NOPSA-työryhmää vahvistetaan päihde- ja mielenterveystyön sairaanhoitajalla.	Sosiaali- ja terveystoimi	Ei kustannuksia
2016-2017	Vaikkeimmassa asemassa olevien lasten palveluiden yhteensovittamista parannetaan.	Luodaan ja otetaan käyttöön lastensuojelun ja lastenpsykiatrian yhteisasiakkuuden toimintamalli.	Sosiaali- ja terveystoimi, erikoissairaanhoido	Ei kustannuksia
2016-2017	Tavataan nuoria heidän omassa kokoontumisympäristössään ja annetaan positiivisia käyttäytymismalleja nuorten vapaa-aikaan.	Kehitetään kauppakeskuksessa tehtävää nuorisotyötä. Pidetään kauppakeskuksen nuorisotila Spottia auki vähintään 16 h/vko.	sivistystoimi / nupa	
2016-2017	Syrjäytymisriskissä olevien nuorten tavoittaminen Ohjaamotoiminnan käynnistäminen.	SoVa hankkeen avulla käynnistetään kokonaisvaltainen moniammatilliseen yhteistyöhön perustuva asiakasohjausmalli. Käynnistetään ohjaamo toiminta Hyvinkäällä.	Sivistystoimi / nupa ja sosiaali- ja terveystoimi /	Kustannukset katetaan ESR rahoituksella 220 000€. Kaupungin oma vastuu 35 000€ / v

Liite 4. Elämäni Sankari ry:n hyvinvointikysely 2015

HYVINKÄÄN YLÄKOULULAISISTA SUURIN OSA VOI HYVIN, MUTTA HAASTEITAKIN ON NÄHTÄVISSÄ

PÄIHDEKULTTUURIN MUUTTUMISTA MYÖNTEISEEN SUUNTAAN NÄHTÄVISSÄ HYVINKÄÄN YLÄKOULULAISILLA

Elämäni Sankari ry on hyvinkääläinen ehkäisevän päihdetyön järjestö, joka toiminnallaan pyrkii vaikuttamaan myös terveyden ja hyvinvoinnin lisäämiseen. Järjestö on toteuttanut systemaattisesti omaa päihdeohjelmaansa Hyvinkäällä nuorten parissa vuodesta 2009. Palvelun tilaaja on Hyvinkään kaupungin sivistystoimi.

Pitkäaikaisen seurannan perusteella (2009 – 2015) yläkouluikäisten nuorten päihteiden käytössä on Hyvinkäällä nähtävissä myönteistä kehitystä. Tiedot perustuvat Elämäni Sankari ry:n vuosittaiseen hyvinvointikyselyyn, johon tänä vuonna vastasi kaikkiaan 1.089 nuorta yläkoulujen 7.-9. luokilta. 13-15 –vuotiaiden nuorten humalajuominen on Hyvinkäällä vähentynyt vuoden 2009 lukemasta 28 % lukemaan 15 %. Tämän syksyn kyselyn perusteella enää 15 % on tekemisissä alkoholin humalajuomisen kanssa. Sama trendi on nähtävissä tupakoinnin osalta. Päivittäin tupakoivia oli kyselyn mukaan enää 9 %, kun 6 vuotta sitten lukema oli 13 %. Nuuskan käyttöä ei juuri yläkouluissa esiinny, vain 1 % vastaajista ilmoitti nuuskaavansa. Nuuskan käyttöä ilmenee erityisesti 16-18 –vuotiaiden keskuudessa. Huumetarjonnan kohtaa Hyvinkäällä keskimäärin 14 % vastaajista, kun vuonna 2009 lukema oli 12 %. Tarjonnassa on siis pientä kasvua 6 vuoden ajanteella. Saatavuuden kasvu selittynee erityisesti kannabiksen kotikasvatuksen lisääntymisestä. Kiinnostuneisuus huumeita kohtaan on vähäistä, sillä kiinnostuneita oli vuonna 2015 vain 5 %. Vuonna 2009 kiinnostuneisuus oli 9 %. Hyvinkääläisnuoret pitävät keskusteluja päihteistä koulussa entistä tärkeämpinä 77 % mielestä. Vuonna 2009 lukema oli 68 %.

ELÄMÄNHALLINTATAIDOT PUHUTTAA NYKYNUORIA JA HAASTAA VANHEMPIA

Elämäni Sankari ry:n toiminnanjohtaja Henrik Norrenan mukaan uusina haasteina päihteiden rinnalla nähdäänkin kasvavassa määrin arkiset elämönhallintataidot ja varsinkin niiden puutteet. Kyselyn perusteella viihde-elektroniikan käyttö aiheuttaa perheissä yhä enemmän keskusteluja ja jopa huoltakin. Nuorista 33 % koki, että viihde-elektroniikan käyttö syrjäyttää aika ajoin muita tärkeitä asioita elämässä. 56 % vastaajista oli kokenut lähipiiriltä huomautuksia liiallisesta viihde-elektroniikan käytöstä. 29 % vastaajista menee nukkumaan arkipäivinä vasta klo 24 tai sen jälkeen. Univajetta kohennetaan usein mm. energijuomilla, joita ilmoitti käyttävänsä satunnaisesti tai päivittäin 38 % vastaajista. Liikkuminen tuntuu olevan riittämätöntä, sillä yhtäjaksoisesti vähintään 45 min. päivässä ilmoitti liikkuvansa vain 51 % vastaajista. Harrastustoiminoissa ilmoitti olevansa mukana 69 % vastaajista. Kaikissa edellä mainituissa asioissa on nähtävissä negatiivinen kehityssuunta vuoden takaiseen kyselyymme.

Lisätietoja hyvinvointikyselystä ja ehkäisevästä työstämme Hyvinkäällä

Henrik Norrena
toiminnanjohtaja
Elämäni Sankari ry
puh. 040 535 9495
henrik@elamanisankari.fi

